

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิวัฒนาการของการสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ ในประเทศไทย
2. การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. ทักษะทางภาษาในการสื่อความหมาย
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน
5. หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
6. ครูภาษาอังกฤษในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิวัฒนาการของการสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ ในประเทศไทย

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ได้เข้ามามีบทบาทในวงการศึกษานานาชาติของไทยมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังที่ สุโร พงษ์ทองเจริญ (2520:1) ได้กล่าวไว้ว่า "นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางหลักสูตรบังคับให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีชั่วโมงเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมงนั้น ผลที่ได้รับคือ ภายหลังจากที่เรียนภาษาอังกฤษมา 6 ปี นักเรียนส่วนมากฟังภาษาอังกฤษเกือบจะไม่รู้เรื่อง พูดภาษาอังกฤษได้น้อยหรือพูดไม่ได้เลย...นับว่าเป็นการสิ้นเปลืองเวลาไปโดยไร้ผลไม่คุ้มค่า" ปัญหาดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วไปในประเทศที่มีการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ดังที่ วิดดอร์สัน (Widdowson 1979:177) ได้กล่าวว่า "ปัญหาที่สำคัญในการสอนภาษาอังกฤษในช่วงที่ผ่านมาไม่นานมานี้ ปรากฏว่าในประเทศที่กำลังพัฒนา มีนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาหลายปี แต่ก็ยังไม่มีความสามารถเพียงพอในการใช้หรือเข้าใจภาษาเพื่อการสื่อสารระดับปกติได้ ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียนก็ตาม...ปัญหา

ดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ แต่เดิมใช้วิธีการสอนไม่เหมาะสม คือ สอนแบบแปลและไวยากรณ์ (Grammar-Translation Method)

วิธีสอนแบบแปลและไวยากรณ์ (Grammar-Translation Method) เป็นวิธีสอนที่เน้นการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ การท่องคำศัพท์อย่างกว้างขวางและการแปลการสอนแบบนี้มีข้อเสียหลายประการ ดังที่ โคชราน (Cochran 1955:5) กล่าวถึงการสอนแบบนี้ว่าเป็นวิธีสอนที่ไม่ได้มีการจัดเนื้อหาบทเรียนตามลำดับความยากง่าย จึงทำให้ผู้เรียน เรียนไม่ได้ผล สู่ไร พงษ์ทองเจริญ (2520:38-39) ได้กล่าวไว้ว่า "การสอนแบบนี้ นักเรียนไม่ได้เรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาเลย นักเรียนที่เรียนแบบนี้จะฟังภาษาอังกฤษไม่รู้เรื่อง และพูดไม่ได้ หรือถ้าจะพูดได้ก็ไม่คล่องแคล่ว ปราศจากความชำนาญ..." พยอม ธรรมบุตร (2524:85) ให้เหตุผลไว้ว่า การท่องไวยากรณ์ได้ขึ้นใจ โดยไม่สามารถใช้ภาษาได้ เป็นสิ่งไร้ประโยชน์ การเรียนภาษาเป็นการฝึกทักษะชนิดหนึ่งเหมือนการหัดจักรยาน วัยน้ำ พิมพ์จิต เราจะทำเป็นก็ต่อเมื่อฝึกทำ คณะกรรมการโครงการวิจัย กรมการฝึกหัดครู (2524:25) ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบนี้ว่า

วิธีนี้ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีโอกาสฝึกออกเสียง จึงเท่ากับเป็นการเพิกเฉยต่อการพัฒนาทักษะในด้านสื่อความหมาย (Communication Skills) โดยสรุปแล้วเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสอนน้อย นักเรียนจะไม่ประสบความสำเร็จในด้านการใช้ภาษาเท่าที่ควร เวลาส่วนใหญ่ในห้องเรียน นักเรียนจะเป็นแค่ผู้ฟัง (passive) และครูเป็นผู้บอก

จากข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องของวิธีสอนแบบแปลและไวยากรณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดวิธีสอนแบบใหม่ที่เรียกว่า วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) วิธีนี้ต่างจากแบบแปลและไวยากรณ์มาก กล่าวคือ ผู้สอนจะไม่ใช้ภาษาไทยในห้องเรียนเลย และไม่มีการอธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์มากนักแต่ให้นักเรียน เรียนไวยากรณ์ด้วยการพูดประโยคปากเปล่าซ้ำ ๆ ก็จะเข้าใจกฎไวยากรณ์ไปในตัว นักเรียนจะได้รับการฝึกให้ฟังและพูดเลียนแบบ จนกระทั่งสามารถใช้ประโยคต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างอัตโนมัติ แต่วิธีสอนแบบนี้มีจุดบกพร่องอยู่บ้าง ดังที่ ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1982:3) ได้กล่าวว่า "นักเรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ส่วนมากจะรู้สึกกับข้อใจในการฝึกออกเสียง การพยายามทำความเข้าใจความหมายและเกิดความตึงเครียดที่ต้องใช้แต่ภาษาที่เรียนอย่างเดียว" สู่ไร พงษ์ทองเจริญ (2520:41) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า

การสอนวิธีนี้มุ่งให้นักเรียนพูดอย่างเดียว แต่ไม่ได้ระวังในเรื่องโครงสร้างของประโยค ให้การสอนดำเนินไปตามลำดับขั้นของความยากง่าย ซึ่งทำให้นักเรียนไขว้เขวได้ง่ายที่สุด อีกทั้งครูที่ใช้วิธีนี้มักไม่สอนไวยากรณ์ เพราะคิดว่าการเรียนไวยากรณ์ไม่ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษได้ผล ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว การเรียนภาษาต่างประเทศนั้นจะเรียนได้สำเร็จและง่ายเข้า ถ้าผู้เรียนได้เข้าใจในเรื่องโครงสร้างของภาษาที่ตนเรียน

และคณะกรรมการโครงการวิจัย กรมการฝึกหัดครู (2524:26) ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบนี้ไว้ว่า "นักเรียนจะถูกผลักดันให้ต้องใช้ภาษาต่างประเทศในเวลาอันเร็วเกินไป ฉะนั้นอาจจะใช้ได้อย่างไม่ใคร่ถูกต้อง... นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องทำงานหนักและต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาพูดได้คล่องแคล่วจริง ๆ"

ต่อมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดวิธีสอนแบบหนึ่งเรียกว่า วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Aural-Oral Approach หรือ Audio-Lingual Method) จุดมุ่งหมายเด่นของวิธีสอนแบบนี้ อยู่ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสนทนาโต้ตอบได้หลังจากที่เรียนภาษาแล้ว โดยถือว่า ภาษาเป็นนิสัยที่สร้างได้โดยอาศัยการเลียนแบบ การฝึกนักเรียนด้วยวิธีฝึกปากเปล่า และฝึกรูปประโยค (Oral drills และ Pattern practice) จะทำให้นักเรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้อย่างอัตโนมัติ แต่อย่างไรก็ตาม การสอนแบบฟัง-พูด เป็นที่นิยมแพร่หลายอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อบกพร่องหลายประการ ดังที่ โคล (Cold 1972:2) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้วิธีการฝึกรูปประโยค และการฝึกใช้ศัพท์และโครงสร้าง แม้ว่าอาจจะมีประโยชน์ แต่ก็ยังไม่สามารถช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพเมื่ออยู่นอกห้องเรียนได้ คอสเกรฟ (Consgrave 1971: 1-3) กล่าวถึงวิธีการฝึกตามแนวนี้ว่า วิธีการฝึกรูปประโยคยังปรากฏช่องว่างระหว่างการแสดงออกภายในห้องเรียนกับการสื่อสารในชีวิตจริง เพราะวิธีการฝึกรูปประโยคนั้น นักเรียนมักจะพูดในสิ่งที่ครูต้องการให้เขาพูด ไม่ใช่สิ่งที่นักเรียนต้องการพูด ดังนั้นนักเรียนจะไม่สามารถสนทนาโต้ตอบได้ในสถานการณ์จริง คณะกรรมการโครงการวิจัย กรมการฝึกหัดครู (2524:28) ได้กล่าวถึงวิธีฝึกตามแนวการสอนนี้ว่า "การฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษในรูปโครงสร้างที่เป็นพื้นฐานด้วยวิธีฝึกดังกล่าว จะต้องอาศัยครูผู้ที่มีทักษะในการสอน โดยได้รับการอบรมมาก่อน มิฉะนั้นอาจดำเนินการสอนไม่ดี จะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกเลียนแบบซ้ำ ๆ..." และตามสภาพที่เป็นจริงแล้ว ครูผู้สอนส่วนมากทั้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ยังไม่สามารถพูดและฟังภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ปรากฏในรายงานผลการวิจัย ฉบับที่ 19 ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (2519:52) เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กในระดับต่าง ๆ ว่า มีครูไทยในกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 25 ที่บอกว่า มีความสามารถเบื้องต้นที่จะเข้าใจภาษาอังกฤษที่พูดเท่านั้น ยิ่งกว่านั้น ครูทั่วไปยังประมาณความสามารถของตนในการพูดภาษาอังกฤษต่ำกว่าการเข้าใจภาษาอังกฤษที่พูดด้วย ครูส่วนมากจึงต้องหันไปสอนหนักค่านการเขียนและการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เป็นหลัก โดยละเลยการสอนพูด ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนวิธีนี้ (คณะกรรมการโครงการวิจัย กรมการฝึกหัดครู 2524:5)

จากลักษณะวิวัฒนาการของวิธีสอนดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่า วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่ผ่านมายังไม่เป็นที่พอใจของผู้สอนภาษา ในปัจจุบันการสอนภาษาต่างประเทศ จึงได้รับการพัฒนาด้านทักษะพูดมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่งเป็นเป้าหมายของแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ที่เรียนแพร่หลายในช่วงปี 1970 เป็นต้นมา (Littlewood 1981:VIII) การสอนตามแนวนี้ถือว่าภาษาคือเครื่องมือสื่อสารหรือสื่อความหมาย โดยเน้นการพูดสนทนาเป็นสำคัญ (Salimbene 1983: 2) ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการสอนภาษาก็คือต้องให้ผู้เรียนมีความสามารถสื่อความหมายในภาษาที่เรียนได้ และการที่จะให้การสอนบรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องมององค์ประกอบหลายส่วน คือ การสอน "กฎของไวยากรณ์" (usage) ไปพร้อม ๆ กับ "กฎของการใช้ภาษา" (Use) ซึ่งออกมาในรูป Functional- Notional Syllabus ซึ่งเป็นโปรแกรมการเรียนการสอนที่เน้นการใช้ภาษาสื่อความหมายให้ได้ตามความมุ่งหมาย (Function) ของผู้ใช้ โดยสามารถเลือกถ้อยคำ หรือสำนวนเพื่อสื่อความหมายนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ระเบียบของภาษา (Notions) (คณะกรรมการโครงการวิจัย กรมการฝึกหัดครู 2524:15) และที่สำคัญก็คือ การฝึกฝนใช้ภาษาด้วยวิธีการจัดกิจกรรมนั่นเอง ดังที่ พอลสตัน (Paulston 1978:33) ได้กล่าวไว้ว่า บางครั้งการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารก็ไม่สามารถทำได้ด้วยการสอน แต่ส่วนใหญ่จะได้จากการมีโอกาสที่จะเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมในชั่วโมงภาษานั้นเอง

กิจกรรมการเรียนภาษาเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร เพราะการจัดกิจกรรมจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของตนเอง คือ ได้เข้าร่วมสื่อสารกับผู้อื่น จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษา เพราะได้ผ่านกระบวนการที่เป็นธรรมชาติ อีกทั้งช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และกับตัวครู ซึ่งเป็นการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และที่สำคัญก็คือ ช่วยในการฝึกทักษะรวม โดยใช้กิจกรรมชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน (Littlewood 1981:17-18)

จากวิวัฒนาการของวิธีการสอนและแนวการสอนที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม ได้มีการพัฒนาไปตามสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการพยายามที่จะใช้หลักการทางภาษา และจิตวิทยาประยุกต์เข้ากับหลักและวิธีการสอน จนบางครั้งต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้ อย่างไรก็ตามหลักการและวิธีการเก่า ๆ ก็ใช่ว่าจะใช้ไม่ได้ผลเลยทีเดียว เพราะยังอาจสามารถใช้ได้ดีในบางสถานการณ์

ซึ่งก็ยังไม่มียกข้อพิสูจน์ว่า วิธีสอนวิธีใดที่ใช้สอนได้ผลเต็มที่ และสามารถช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนมากที่สุด หรือเป็นวิธีสอนที่มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดในบางครั้งการสอนอาจจะต้องใช้เทคนิควิธีสอนจากหลาย ๆ แบบ จากวิธีสอนภาษาแบบต่าง ๆ ฉะนั้นครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะนำเอาวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ดังที่ ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1977:10 อ้างถึงใน ปานตา ใช้เต็มวงค์ :39) ได้กล่าวไว้ว่า "There are no good or bad methods. There are only good or bad teachers."

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนี้มาจากแนวคิดที่ว่า วิธีการสอนภาษาเท่าที่เป็นอยู่มิได้เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างแท้จริง แนวการสอนนี้จึงเป็นการเรียนภาษาเพื่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนภาษามาใช้ในสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ดังที่ อมรา แสงจันทร์ (2524:11-12) ได้กล่าวถึงแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า

แนวการสอนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นการเรียนภาษาเพื่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ ซึ่งตรงข้ามกับแบบที่เรียกว่า แนวการสอนที่เน้นไวยากรณ์ (Grammatical Approach) ที่เน้นไวยากรณ์ของภาษา และยึดการศึกษาและการอธิบายภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก... ส่วนแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) นี้จะเน้นหน้าที่ (Function) ของโครงสร้างต่าง ๆ ของภาษา เพื่อจะให้ได้ประโยชน์ในการสื่อความหมาย

ในปัจจุบัน แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) กำลังได้รับการกล่าวถึงเป็นอันมาก และได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากการที่มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1982:5) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาที่สองในปัจจุบันว่า เน้นที่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงความเหมาะสมและการยอมรับการใช้ภาษาในสถานการณ์ทางสังคมที่ใช้ภาษานั้นอยู่ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษากลุ่มหนึ่งกำลังส่งเสริมการใช้วิธีสอนแบบผสมผสาน (Eclectic Approach) ซึ่งมีการนำเสนอกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ สถานการณ์ และหัวข้อเนื้อหาแบบเดิม แต่มีการเพิ่มกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งพยายามนำหลักการของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) ซึ่งเป็นแนวการสอนที่เน้น

ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียนมาใช้ แนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) หรือแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) นี้ เป็นแนวการสอนที่รวมทั้งทฤษฎีการสื่อสาร ไวยากรณ์ ความหมาย สถานการณ์ และจิตวิทยาของมนุษย์ไว้ด้วยกัน

พาลเมอร์ (Palmer 1970:55) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนภาษาไว้ว่า เป็นการมุ่งให้ผู้เรียน สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายได้ในที่สุด ฉะนั้น วิธีการสอน ก็จะต้องสอนให้ผู้เรียนใช้ภาษาตั้งแต่เริ่มเรียน คือ มุ่งพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายของผู้เรียน มีการฝึกหัดให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้โดยอัตโนมัติ

ริเวอร์ส และ เท็มเพอร์ลี (Rivers and Temperley 1978: 3-5) มีความเห็นที่สอดคล้องกับ พาลเมอร์ เกี่ยวกับการสอนเพื่อการสื่อสาร และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารไว้ว่า เป็นวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถที่จะใช้ภาษาโต้ตอบอย่างอิสระกับผู้อื่นได้

สำหรับแนวการสอนภาษา ที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ได้ผลมากที่สุด ในปัจจุบัน เวคแมน (Wakeman 1977: 7-8) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดเนื้อหาการเรียนการสอนตามโปรแกรมการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Syllabus) เป็นแนวการสอนที่เหมาะสมที่สุด

แนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ มีพื้นฐานมาจากการที่บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาเริ่มตระหนักว่า การใช้ภาษาที่แท้จริงของคนเรานั้นมิใช่เป็นเพียงแค่การสร้างประโยคขึ้นมาเท่านั้น แต่จะรวมถึงการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกันด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนจึงไม่ควรหยุดอยู่แค่การรู้คำศัพท์และความสัมพันธ์ของประโยคเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงการนำภาษาไปใช้ตามหน้าที่ (Function) ด้วย วิลคินส์ (Wilkins 1976: 42) จึงได้จัดหมวดหมู่ของความคิด (Concept) และหน้าที่ของภาษา (Functions) ขึ้น และนำเสนอในรูปแบบของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) ดังจะเห็นได้จากการที่ วิลคินส์ ได้กล่าวถึงพื้นฐานสำคัญของแนวการสอนภาษา เพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) ไว้ว่า แนวการสอนนี้เป็นผลจากความเชื่อที่ว่า การที่คนเราต้องการใช้ภาษาในการกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น มีความสำคัญมากกว่าการที่จะมีความเชี่ยวชาญในด้านภาษา โดยปราศจากการนำไปใช้ นอกจากนี้เขายังได้

กล่าวถึงข้อดีของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมายไว้ว่า เป็นการให้ความสำคัญแก่การนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีได้ละเลยความสำคัญทางด้านไวยากรณ์และสถานการณ์ แนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมายนี้จึงมีข้อดีมากกว่าแนวการสอนที่เน้นไวยากรณ์ ในแง่ที่ว่า จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) และเนื่องจากแนวการสอนนี้เน้นการนำภาษาไปใช้จริง จึงทำให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียน

แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) หรือแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) จึงเป็นแนวการสอนที่เน้นความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน โดยที่ยังให้ความสำคัญแก่ความรู้ทางไวยากรณ์อยู่ แต่รูปแบบไวยากรณ์ที่สอนนั้นแตกต่างไปจากเดิมคือ เป็นรูปแบบไวยากรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน (Salimbene 1983:2) ข้อสรุปดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2522:3) ที่กล่าวถึงแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) ไว้ว่า

...เป็นการจัดการสอนโดยยึดหลักการสอนตามหมวดหมู่ของภาษา ซึ่งหมายถึง ภาษาที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในการสื่อความหมาย ซึ่งแยกจัดไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น หมวดถ้อยคำสุภาพ หมวดการแลกเปลี่ยนความคิด หมวดเวลา และหมวดกิจวัตรประจำวัน จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนแบบนี้คือ ความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนไวยากรณ์ยังมีความสำคัญอยู่ แต่เป็นการเรียนเพื่อนำมาใช้ในการสื่อสารในแต่ละสถานการณ์

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร

อมรา แสงจันทร์ (2524:13) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของความสามารถในการสื่อสารว่า มีสาระสำคัญดังนี้

1. แนวคิดนี้จะเน้นทักษะในการสื่อความหมายในขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ที่เป็นจริง ที่ผู้เรียนจะได้พบในชีวิตจริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายความต้องการของตนเองให้ผู้ฟังเข้าใจว่า ต้องการอะไร หรือก็คืออย่างไร
2. แนวคิดนี้ เป็นการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจโดยไม่คำนึงถึงว่า ภาษาที่ผู้เรียนแสดงออกนั้น ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ทุกอย่างหรือไม่ เช่นเดียวกับเด็กที่เริ่มหัดพูดจะไม่คำนึงถึงความถูกต้องของหลักภาษา แต่จะพูดเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังรอบข้างเข้าใจเท่านั้น

แนวคิดดังกล่าวนี้ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากจากนักภาษาศาสตร์ในแง่ที่ว่ายังไม่มีข้อสรุปว่า ทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นที่ผู้เรียนสามารถใช้สื่อความหมายได้นั้นอยู่ในระดับไหน และแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนจะใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้โดยไม่เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เช่นเดียวกับเด็กเล็ก ๆ ที่เรียนภาษาแม่ของตนเองนั้นจะนำมาใช้กับผู้ใหญ่ที่เรียนภาษาที่สองได้หรือไม่ เพราะระหว่างเด็กและผู้ใหญ่จะมีอะไรหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่เหมือนกันในการเรียนภาษา

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) นี้ อาจกล่าวได้ว่า มีแนวคิดมาจากสิ่งที่ ชอมสกี (Chomsky 1965 : 14 - 15) ได้เคยอธิบายมาแล้วเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ชอมสกี ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาของมนุษย์ว่ามี 2 ระดับคือ

1. ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) หมายถึง ความสามารถภายในที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติของทุกคนในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษา ความสามารถนี้ประกอบด้วยความสามารถที่จะสร้างและเข้าใจประโยคต่าง ๆ ในภาษาได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เป็นความสามารถที่จะบอกได้ว่า ประโยคใดมีความหมายกำกวมหรือไม่ ประโยคคู่ใดมีความหมายเหมือนกัน ประโยคใดถูกไวยากรณ์ หรือประโยคใดผิดไวยากรณ์ ตลอดจนความรู้ความสามารถที่จะเข้าใจโครงสร้างภายในของประโยคได้อย่างถูกต้องชัดเจน

2. ความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Linguistic Performance) หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไปใช้ในการแสดงออกจริง โดยใช้ความรู้ทางภาษาที่มีอยู่ภายในสมอง

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของ ชอมสกี นี้ ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้ คิดเห็นไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น ไฮม์ส (Hymes 1979 : 7 - 15) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) และความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Linguistic Performance) ของ ชอมสกี ว่า ไม่ใช่เป็นความสามารถในการนำภาษาไปใช้ (Language Use) ทั้งนี้เพราะ ชอมสกี ไม่ได้กล่าวถึงเฉพาะบทบาททางด้านจิตวิทยา เช่น ความจำ การรับรู้ เป็นต้น ไฮม์ส (Hymes) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มิใช่เป็นเพียงความรู้ด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจและพูดออกมาอย่างมีความหมายได้เท่านั้น ยังต้องประกอบด้วยความรู้ด้านกฎเกณฑ์ทางสังคมของภาษาคด้วย กล่าวคือ ต้องมีกฎเกณฑ์การใช้ภาษาจริง (Rules of Use) ซึ่งถ้าปราศจาก

กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้แล้ว กฎเกณฑ์ด้านไวยากรณ์ (Rules of Grammar) ก็ไม่มีประโยชน์ นอกจากนั้น ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของหลักทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาคด้วย

คูเปอร์ (Cooper quoted in Munday 1978 : 16) ได้กล่าวถึงทัศนะที่คล้ายคลึงกับ ไชมส์ (Hymes) โดยกล่าวว่า การที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้พูดมิใช่จะรู้แต่เพียงวิธีการที่จะพูดภาษาอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องรู้วิธีการใช้คำพูดเหล่านั้นให้เหมาะสมด้วย นั่นคือ ผู้พูดจะต้องรู้ว่าตนเองจะพูดอะไร กับใคร เมื่อไร และที่ไหน

ซูลซ์ และ บาร์ทซ์ (Schulz and Bartz 1975 : 49) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารว่า เป็นความสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) อย่างมีความหมายกับผู้อื่น ซึ่งต่างวัฒนธรรมกัน ความสามารถดังกล่าวนี้ ไม่ใช่ความสามารถในลักษณะที่ชอมสกี (Chomsky) กล่าวไว้ว่า เป็นความรู้ในกฎเกณฑ์ของภาษาและความสามารถที่จะแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างคำพูดที่ถูกต้องและคำพูดที่ผิดเท่านั้น

แคมเบล และ เวลส์ (Campbell and Wales quoted in Munby 1978:9) ได้ชี้ให้เห็นว่า คำว่าความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ที่ชอมสกี (Chomsky) ใช้ นั้น ไม่ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาที่สำคัญที่สุด นั่นคือ ความสามารถในการที่จะพูดหรือเข้าใจคำพูดที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักไวยากรณ์ แต่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้คำพูดเหล่านั้น

ไวแมนน์ และ แบ็คลันด์ (Wiemann and Backlund 1980 : 186) กล่าวถึง ความสามารถในการสื่อสารว่า เป็นความสามารถของผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) ในการเลือกพฤติกรรมการสื่อสาร เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากแนวคิดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า แม้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) และความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Linguistic Performance) ของ ชอมสกี จะไม่สมบูรณ์เพียงพอ เมื่อกล่าวถึงการนำภาษาไปใช้ แต่แนวคิดของ ชอมสกี ก็มีส่วนสำคัญ ที่ทำให้บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนภาษาเพื่อนำไปใช้ในการสื่อความหมาย และจะได้แยกแยะกับความสามารถของผู้เรียนออกเป็น 2 ระดับ คือ ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence)

ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเสียง และรูปแบบโครงสร้างพื้นฐานทางภาษา
 ความสามารถอีกระดับหนึ่ง คือ ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence)
 ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์จริง นั่นคือ สามารถมีปฏิสัม-
 พันธ์โดยอัตโนมัติ เมื่อต้องใช้ภาษากับบุคคลอื่น (Savignon 1978:2) ความสามารถในการสื่อ-
 สาร (Communicative Competence) นี้ นอกจากการใช้คำพูดแล้ว ยังรวมถึงการสื่อสารโดย
 ไม่ใช้คำพูดอีกด้วย ดังที่ ลักมานี (Luxmani 1982 : 217) ได้กล่าวถึง แนวการสอนเพื่อ
 การสื่อสารไว้ว่า มีจุดมุ่งหมายที่การสื่อสาร ซึ่งอาจใช้คำพูดหรือไม่ใช้คำพูดก็ได้ สำหรับ คนกาย
 จงเจริญสุข และคณะ (2524:42) ได้กล่าวถึงการสื่อสารไว้ว่า "ตามหลักพฤติกรรมของมนุษย์เมื่อ
 เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายขึ้น ก็ย่อมเกิดการสื่อความหมาย อาจจะใช้ภาษาพูด (Verbal)
 หรือภาษาเขียน หรือคีย์ท่าทาง (Non verbal)" เกี่ยวกับพฤติกรรมสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดนี้
 ได้มีผู้แสดงข้อคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น วาเล็ท (Valette 1977 : 144 - 152)
 มีความเห็นว่า การที่จะพูดสื่อสารได้ดั่งนั้น ลักษณะท่าทางประกอบ มีความสำคัญเท่า ๆ กับความรู้
 เกี่ยวกับภาษา ดังนั้นครูจึงควรคำนึงถึงความสามารถในการใช้ท่าทางประกอบคำพูด เพื่อช่วยให้เกิด
 ความเข้าใจด้วย สำหรับ ไฮเมส์ (Hymes quoted in Higgs 1982:58) ได้ให้ความเห็นว่า
 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้นเองในตัวเจ้าของภาษา เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่างๆ
 ของภาษา รวมทั้งกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ใช้ภาษานั้นอยู่ อันได้แก่ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด เช่น
 วิธีการสัมผัสทางร่างกายระหว่างผู้พูด ระยะห่างและความใกล้ชิดทางร่างกาย การใช้มือท่าลักษณะ
 ต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย การแสดงสีหน้าโต้ตอบ เป็นต้น ส่วน บราวน์ (Brown
 1982 : 202) มีความเห็นว่า ความสำคัญของการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดในการเรียนภาษาที่
 สองนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ ทั้งนี้เพราะความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจะต้องรวม
 ถึงความสามารถในการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดด้วยกล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความหมาย
 ของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นอกจากนั้น ผู้เรียน
 ต้องมีความสามารถในการส่งและรับสัญญาณต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด (Nonverbal Signals)
 ได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

เนื่องจากความสามารถในการสื่อสาร จะรวมถึง การใช้คำพูดและพฤติกรรม การไม่ใช้
 คำพูดดังกล่าวมาแล้ว ในการเรียนภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สอง จึงมีความจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้อง
 คำนึงถึงวัฒนธรรมเหล่านี้ เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการสื่อสาร จึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการด้วยกัน องค์ประกอบที่สำคัญอาจสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ของภาษา อันได้แก่เรื่อง หน่วยเสียง หน่วยคำ ประโยค เป็นต้น ดังที่ ไฮม์ส์ (Hymes in Pride and Holmes, eds. 1972:281) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า มีองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน องค์ประกอบหนึ่งในจำนวนดังกล่าวได้แก่ ความรู้ด้านไวยากรณ์ของภาษา

2. ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Rules of Discourse) ดังที่ วิดดอร์สัน (Widdowson 1978 : 24 - 31) ได้แยกความสัมพันธ์ระหว่างประโยคออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (Cohesion) และความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามความหมาย (Coherence)

3. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ว่า รูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด (Probability Rules of Occurrence) ความรู้เหล่านี้เป็นความรู้ที่เจ้าของภาษามีอยู่แล้ว เช่น ภาษาที่ปรากฏในแต่ละบริบท (Context) นั้น มักจะมีรูปลักษณะภาษาที่ไม่จำเป็น (Redundant) และรูปลักษณะภาษาที่เป็นหัวใจสำคัญในการที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจบริบท (Context) นั้น ๆ ปรากฏอยู่ ผู้เรียนจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่เป็นหัวใจสำคัญในการที่จะเข้าใจบริบทนั้น ๆ (อมรา แสงจันทร์ 2524:13-15)

4. ความสามารถในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นความสามารถที่จะนำความรู้เกี่ยวกับภาษาไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น ผู้เรียนต้องสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามมารยาททางสังคม (Sociocultural Allusion) และตามความแตกต่างของภาษา (Varieties) อันได้แก่ภาษาที่ใช้แบบเป็นทางการ ภาษาที่ใช้แบบกันเอง หรือภาษาที่ใช้ในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

5. ความสามารถในการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการสื่อสาร เช่น ผู้เรียนสามารถเลี่ยงการใช้คำหรือประโยคที่ไม่แน่ใจ ไปใช้คำหรือรูปประโยคอื่นที่ตนเองมั่นใจมากกว่า หรืออาจเลี่ยงไปใช้ท่าทางแสดงออกให้ผู้ฟังเข้าใจ เป็นต้น ดังที่ อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ (ม.ป.ป.:42) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า นอกจากผู้พูดจะพยายามใช้ความรู้ทั้งหมดที่ตนมีแล้ว ผู้พูด หรือผู้เรียนยังมีพฤติกรรมอีกแบบหนึ่ง คือ พยายามเลี่ยงไม่พูด หรือเขียนในสิ่งที่ตนไม่รู้ว่าจะใช้ภาษาอย่างไร หรืออาจจะละข้อความใดข้อความหนึ่งออกไปในขณะที่กำลังพูด เพราะหากคำที่มีความหมายตรงตามที่ต้องการไม่ได้ นอกจากนี้ ผู้พูดอาจพยายามเลือกโครงสร้างง่าย ๆ มาใช้เพื่อให้การสนทนา

คำเน้นต่อไป และสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการ หรือผู้พูดอาจจะสับเปลี่ยนมาใช้ภาษาแม่เมื่อไม่มีทางอื่น

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ในการสอนภาษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงความสามารถในการสื่อสาร จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งก่อนที่นักเรียนจะมีความสามารถถึงขั้นสื่อสารได้ ก็ต้องมีความรู้ค้ำเน้อหามาก่อนพอสมควร การสอนภาษาให้ผู้เรียนสามารถสื่อความหมายได้เป็นอย่างดีนั้น ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

1. หน้าที่ของภาษา (Function) ซึ่งหมายถึง ภาษาที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในสังคม คือ ใช้ภาษาในการบรรยาย อธิบาย บอกเล่า ถาม ฯลฯ การเรียนภาษาโดยเน้นหน้าที่ของภาษานี้ เรียกว่าเป็น Functional Approach

2. ฐัประมวลเน้อหา (Notion) คือ การใช้ภาษาในการสื่อความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น มโนทัศน์ อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ การยกย่องชมเชย การขอโทษ ฯลฯ ประมวลเน้อหาเหล่านี้ มีแนวและวิธีการใช้ภาษาต่าง ๆ กันออกไป บางครั้งเรียกว่าเป็น Notional Approach (ปานตา ใช้เทียมวงศ์ :31-32)

ในค้ำเน้อความสามารถของผู้เรียน ลิคเติ้ลวู้ค (Littlewood 1981:6) ได้สรุปรองค์-ประกอบ 4 ประการที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งควรแก่การสนใจในการสอนภาษาต่างประเทศดังนี้

1. ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกความสามารถทางค้ำเน้อภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด นั่นคือ ผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะในการที่จะนำระบบทางภาษาศาสตร์มาใช้ จนกระทั่งสามารถใช้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ และเหมาะสมในการสื่อความคั้งใจออกมา

2. ผู้เรียนต้องสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างรูปแบบของภาษา และการใช้ภาษาค้วย นั่นคือ ต้องมีความเข้าใจในเรื่องระบบทางภาษาศาสตร์ และนำมาใช้ในระบบทางการสื่อความหมายคั้งจริง

3. ผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะและกลวิธีในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในสถานการณ์ที่มองเห็นคั้งชัด และรู้จักใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นเครื่องค้กลั่นความส้าเร็จ และแก้ไขข้อผิดพลาดโดยการใช้ภาษาที่แตกต่างออกไป

4. ผู้เรียนต้องตระหนักถึงความหมายทางสังคมของรูปแบบทางภาษาสำหรับผู้เรียน ส่วนมากแล้ว ความรู้ด้านนี้อาจจะไม่รวมถึงความสามารถที่จะใช้ภาษาให้แปรเปลี่ยนไป เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างออกไป แต่เป็นความสามารถที่จะใช้ภาษาเป็นที่ยอมรับและหลีกเลี่ยงไม่ใช้ข้อผิดพลาดที่รุนแรง

คานคิลิน (Candlin 1981:13-15) ได้เสนอเกณฑ์พื้นฐานของการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย มีดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนทราบและเข้าใจจุดมุ่งหมาย และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแบบฝึกหัด และกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนเกี่ยวข้อง

2. การทำงานในห้องเรียน จะมุ่งไปที่สถานการณ์และเนื้อหาภาษาอังกฤษเฉพาะอย่าง ภาษาที่ใช้ในชั้นต้องจำเพาะเจาะจงลงไปให้มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

WHO (speaking/writing)

about WHAT

with what PURPOSE

in which types

to what general AIM

and stage of Discourse

และสำหรับผู้เรียนแล้ว ควรจะโต้ตอบว่า ใครอยู่ที่ไหน ที่นักเรียนจะสามารถสื่อความคิด ความรู้สึก และความเชื่อถือได้

3. การมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคนตามความรู้ ความสามารถ และทักษะนั้น สมควรที่จะแบ่งย่อย และแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ในความเป็นจริงแล้ว กิจกรรมที่ธรรมชาติที่สุดจะสำคัญที่สุด

4. การเรียนและการสอนต้องทำให้เห็นภาพชัดเจน ดังนั้น เนื้อหาของการพูด และกิจกรรมต่าง ๆ สามารถที่จะแสดงให้ผู้เรียนเห็นจริงได้ โดยผ่านรูปภาพ การเขียน หรือโดยใช้อื่น ๆ

5. เนื้อหาและวิธีการที่ใช้สอนขึ้นอยู่กับอายุและความรู้เดิมของผู้เรียน ความรู้พื้นฐานที่จะแบ่งออกเป็นความรู้ทั่วไป และความรู้เฉพาะอย่าง ควรทบทวนและทำให้มีความสัมพันธ์กัน ถ้าจำเป็นแล้วให้ใช้ภาษาแม่ก่อนเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ

6. ในห้องเรียนนั้น ผู้เรียนจะได้รับเทคนิคการเรียน ความเข้าใจ การฝึกหัดและการทำงาน จุดมุ่งหมายพื้นฐานที่สำคัญ คือ การสร้าง ความมั่นคง ความร่วมมือ และความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เพียงพอแก่ผู้เรียน

7. การเรียนและการสอนนั้น จะถูกกำหนดโดยการแปรเปลี่ยนแบบและวิธีการเรียนที่แตกต่างออกไป เพื่อให้โอกาสผู้เรียน เสนอ พัฒนาการความคิดและความจำ

8. การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อความหมายนั้น จะถูกกำหนดโดยบรรยากาศของการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การทำงานที่ใช้ภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ความสำคัญจะอยู่ที่ความแปรเปลี่ยนของสื่อในการที่จะนำมาเป็นตัวอย่างของการสื่อสารจริงในห้องเรียน คุณค่านี้จะเกี่ยวพันไปถึงการสื่อความหมายจริง และบทบาทสำคัญของการพัฒนาการตีความหมายของผู้เรียนในแต่ละระดับของการฝึกที่อาจเป็นไปได้

ในคัมภีร์วัตถุประสงค์ในการสอน แวน เอ็ค (Van Ek in Brumfit and Johnson, eds. 1979:105) ได้สรุปว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนสำคัญหลายประการ คือ

1. สถานการณ์ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหัวข้อที่เกี่ยวข้อง
2. กิจกรรมทางภาษา ซึ่งผู้เรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้อง
3. หน้าที่ของภาษา
4. สิ่งที่ผู้เรียนสามารถจะทำได้ในแต่ละหัวข้อ
5. หัวเรื่อง (Notion) หัว ๆ ไป
6. หัวเรื่อง (Notion) เฉพาะ ซึ่งผู้เรียนจะสามารถใช้ได้
7. รูปแบบของภาษาที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ได้
8. ระดับทักษะที่ผู้เรียนสามารถจะแสดงออก

สำหรับ ฟินอคชีโร และ โบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973:40) ได้กล่าวถึงเป้าหมายในการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพว่ามีประสิทธิภาพเฉพาะ (Specific Goals) ดังนี้

1. เพื่อให้สามารถเข้าใจภาษาต่างประเทศที่พูดด้วยอัตราเร็วปกติเกี่ยวกับ เรื่องที่อยู่ในขอบข่ายประสบการณ์ของผู้เรียน
2. เพื่อให้สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ชัดเพียงพอที่จะสื่อสารโดยตรงกับเจ้าของภาษาเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายประสบการณ์ของผู้เรียน
3. เพื่อให้สามารถอ่านภาษาต่างประเทศได้เข้าใจ โดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาของผู้เรียนก่อน

4. เพื่อให้สามารถเรียนภาษาต่างประเทศ โดยใช้รูปแบบภาษาที่ใช้อย่างจริง
5. เพื่อให้สามารถเข้าใจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับภาษา เช่น ธรรมชาติของภาษา การนำโครงสร้างของภาษาไปใช้ให้เหมาะสม
6. เพื่อให้สามารถเข้าใจค่านิยม รวมทั้งรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของภาษา
7. เพื่อให้สามารถเรียนรู้ลักษณะสำคัญของประเทศที่ใช้ภาษานั้น เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และการเมือง เป็นต้น
8. เพื่อให้สามารถพัฒนาความเข้าใจในด้านวรรณคดี รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนจึงควรได้รับความรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตัวภาษา และความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ดังที่ ฟินอคเซียโร และโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973:17) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาว่า เป็นการทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นักเรียนจึงควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถเข้าใจ และสนทนากับวัฒนธรรมของภาษาที่เรียนได้ ในขณะเดียวกัน นักเรียนควรมีความสามารถที่จะกล่าวถึงวัฒนธรรมของตนเองเป็นภาษาต่างประเทศด้วย

เกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ได้มีผู้เสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ไว้หลายท่าน ดังเช่น

วิลคินส์ (Wilkins 1976:10-11) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Syllabus) ว่า มุ่งส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารตามเจตนาของผู้เรียน การเรียนการสอนจึงควรจัดในรูปของเนื้อหามากกว่ากฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ โดยรวบรวมส่วนประกอบที่เป็นกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์และสถานการณ์เข้าเป็นเรื่องของการใช้ภาษาและหน้าที่ของภาษา

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2524:24) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า แนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ อิงหลักการของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional) โดยยึดหลักต่อไปนี้

1. เสนอบทเรียนในลักษณะของบทสนทนาสั้น ๆ ใช้สถานการณ์ที่สร้างขึ้นให้เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อสร้างความสนใจ มีการอภิปรายถึงจุดประสงค์ของการสนทนา รวมทั้งบทบาทและสถานที่ที่มีการสนทนานั้น

2. ผูกบทสนทนา อาจจะมีเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ใช้กิจกรรมต่าง ๆ มาช่วยเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว

3. ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานที่ปรากฏในบทสนทนาที่แสดงเนื้อความสำคัญ ใช้อุปกรณ์ เช่น ภาพวาด การแสดงท่าทางหรือการอธิบาย เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจว่าประโยคนั้น ๆ มีความหมายเช่นไร และนักเรียนจะต้องใช้โครงสร้างนั้นได้อย่างถูกต้อง

อมรา แสงจันทร์ (2524:15) ได้สรุปหลักการของแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ที่จะนำไปใช้กับการสอนภาษาไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน ผู้สอนควรจะแสดงให้เห็นว่ารูปแบบภาษาที่สอนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมาย และสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ได้จริง ๆ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากขึ้น ถ้าหากผู้สอนสามารถเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสพบปะสนทนากับเจ้าของภาษา ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ และทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ความรู้ด้านความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมทั้งกฎไวยากรณ์ และกฎของภาษาที่ใช้อยู่จริง ควรจะได้รับการจัดให้พอเหมาะ ไม่มากเกินไป หรือไม่น้อยเกินไป นั่นคือ การจัดให้พอเหมาะที่ผู้เรียนสามารถนำภาษานั้นไปสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ การฝึกฝน รวมทั้งได้รับประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้สอนอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ หน้าที่ของรูปแบบภาษาแต่ละแบบ ตลอดจนอธิบายถึงความเหมาะสมที่จะใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และควรจะอธิบายถึงวัฒนธรรม ประเพณี ของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย

4. ในการสอน ผู้สอนต้องเน้นการฝึก ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) ไปใช้ในการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องด้วย นอกเหนือจากต้องมีความรู้ด้านกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้กันแต่ละกลุ่มสังคม และแต่ละสถานการณ์ (Sociolinguistic Competence)

5. ความต้องการของผู้เรียนจะต้องอยู่ในกรอบของความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) และความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้อยู่ในแต่ละกลุ่มสังคม (Sociolinguistic Competence)

ซิลเวอร์ส (Silvers 1982 : 29 - 33) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนภาษาต่างประเทศเป็นงานที่ซับซ้อน ชั้นเรียนที่ค้ำย่อมเป็นผลมาจากการวางแผนที่ดี การใช้กิจกรรมในการเรียนการสอน จะช่วยทำให้ชั้นเรียนมีลักษณะไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีแรงจูงใจในการเรียน สิ่งที่มีจะถูกมองข้ามไปก็คือ การเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งช่วยให้มีโอกาสใช้สิ่งที่ได้ฝึกฝนมาภายในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ฉะนั้น ครูควรจะวางแผนการจัดชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเคร่งเครียดมากเกินไป

เดอร์ (Durr 1980 : 6) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า การที่จะประสบผลสำเร็จตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้น ควรจัดห้องเรียนให้แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งเป็นการสอนกลุ่มใหญ่ ห้องเรียนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร อาจประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ การทำงานเป็นกลุ่ม การให้นักเรียนออกไปรายงาน รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่มุ่งสำหรับผู้เรียน ในจำนวนกิจกรรมดังกล่าวนี้ การแสดงบทบาทสมมุติ การทำงานเป็นคู่ และการทำงานกลุ่มย่อย จะมีประสิทธิผลมากที่สุด แนวคิดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พาปาเลีย (Papalia 1976 : 29) ที่ได้กล่าวถึง ข้อดีของการทำงานเป็นกลุ่มย่อยไว้ว่า จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม และฝึกให้นักเรียนรู้จักรับฟังความคิดใหม่ ๆ ตลอดจนสถานการณ์ที่ขัดแย้งกัน นอกจากนี้ยังช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างครูและนักเรียนมากกว่าการสอนเป็นกลุ่มใหญ่ และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ ช่วยให้การทำกิจกรรมและการเข้าร่วมของนักเรียนมีประสิทธิผลมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ครูผู้สอนจึงควรมีความสามารถทั้งที่ ฟินอคเชียโร และ โบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973:24-25) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. ควรวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนอย่างรอบคอบ
2. ควรวางแผนในการจัดสถานการณ์ รวมทั้งอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องที่น่าเสนอใหม่ อย่างแจ่มแจ้ง
3. ควรจัดบทเรียนแต่ละบทใหม่ทั้งการฝึกเพื่อให้เป็นนิสัยและการฝึกให้ใช้ภาษาอย่างมีความหมายโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

4. ควรใช้ภาษาของนักเรียนให้น้อยที่สุด แต่ในบางครั้งก็ควรตัดสินใจใช้ภาษาของนักเรียนโดยทันที เมื่อเห็นว่าจะช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจข้อมูลที่สำคัญบางประการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. ควรรู้จักวิธีการจัดให้นักเรียนฝึกพร้อมกันทั้งชั้น ฝึกเป็นกลุ่ม หรือฝึกเป็นรายบุคคล
6. ควรมีความชำนาญในการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกเป็นคู่
7. ควรจัดเตรียมการฝึก บทสนทนา ตลอดจนบทความต่าง ๆ เพื่อให้บทเรียนมีหลายลักษณะ อันจะช่วยเสริมเนื้อหาในบทเรียน และช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร
8. ควรมีความคล่องตัวในการเตรียมต้นฉบับ (Script) สำหรับเทปบันทึกเสียง และสามารถนำการฝึกในห้องปฏิบัติการมาประสานกับการจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม
9. ควรสามารถตัดสินใจได้ว่า สำหรับนักเรียนระดับต้น ควรจะใช้กิจกรรมการอ่านและกิจกรรมการเขียนเมื่อใด
10. ควรจัดเตรียมบทเรียนสำหรับอ่าน ที่จะช่วยให้นักเรียนเพิ่มพูนทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์
11. ควรจัดกิจกรรมการเขียน ที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการเขียนอย่างอิสระแก่นักเรียน
12. ควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ทั้งจากบทสนทนาและการจัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการ
13. ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในชาติ และภาคภูมิใจในตัวเอง ในขณะที่เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
14. ควรเลือกใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา และข้อเท็จจริงด้านวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
15. ควรจัดการประเมินผลที่จะทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ความต้องการในการจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล รวมทั้งประสิทธิภาพในการสอนของตัวครูเอง

กล่าวโดยสรุป แนวทางการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach) มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่เรียนเป็นภาษาที่สองนั้น สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเทศะในแต่ละสังคม แนวการสอนจะเน้นหน้าที่ของภาษา (Function) มากกว่ารูปลักษณะของภาษา (Forms) และเป็นการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการเตรียมบทเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ในปัจจุบันการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษา-

อังกฤษ ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้อาศัยหลักของการสื่อความหมาย ดังจะเห็นได้จากหลักการข้อหนึ่งที่ใช้อยู่คือปฏิบัติในการสอนภาษาอังกฤษ คือ เน้นการฝึกให้ผู้เรียน สามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง ในการ ฟัง พูด อ่าน และเขียน และการสร้างทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียน

ทักษะทางภาษาในการสื่อความหมาย

จากจุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา เพื่อให้มีทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ และเพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ตามระดับชั้น แสดงให้เห็นว่าทักษะทั้ง 4 มีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับครูผู้สอน โดยเฉพาะในระดับที่ต้องวางพื้นฐานให้กับผู้เรียน เพราะการที่ผู้เรียนจะสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษ และใช้โครงสร้างของประโยคได้ถูกต้องในแต่ละทักษะ ครูผู้สอนจะต้องมีความชำนาญในด้านนี้เป็นอย่างดี ได้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ให้แนวคิด และขอบข่ายของทักษะแต่ละทักษะ ไว้ดังนี้

การฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

โลบาน และคณะ (Loban and others 1969:104) กล่าวว่า การฟัง-พูด เป็นทักษะสื่อสาร (Communication Skill) ที่ใช้บ่อยที่สุดในการดำรงชีวิตแต่ละวัน เช่น ในการเผชิญหน้าเนื้อหาในด้านสังคม ธุรกิจ และการงานอาชีพ ความสามารถในการฟังกับการตอบสนองที่เหมาะสมนั้นเป็นสิ่งมีค่าอย่างหนึ่ง

การเข้าใจภาษาในกิจกรรมการฟังนั้น หมายถึง การรับและรู้ว่าประโยคที่รับฟังมานั้นทำหน้าที่อะไรในการสื่อความหมาย รู้ว่าประโยคเหล่านั้นจะสื่ออะไรได้บ้าง ความเข้าใจนี้จะรวมถึง การรู้ว่าประโยคแต่ละประโยคเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดบ้าง ที่ผู้พูด พูดออกมาในขณะที่มีการสนทนา

วาเลตต์ และดิสสิก (Valette and Disick 1972:85) ได้แบ่งระดับการฟังออกเป็น 5 ชั้นดังนี้

1. ชั้นกลไก (mechanic skills) เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถบอกความแตกต่างระหว่างภาษาแม่และภาษาต่างประเทศได้ สามารถจำแนกเสียงที่ได้ยิน ถึงแม้จะไม่เข้าใจความหมาย
2. ชั้นความรู้ (knowledge) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจความหมายของคำ และประโยคที่เรียนมาแล้ว สามารถเลือกรูปภาพให้ตรงกับคำหรือข้อความที่ได้ยิน
3. ชั้นถ่ายโอน (transfer) เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถตอบคำถามและเติมคำให้สมบูรณ์หลังจากที่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ รูปประโยค และข้อความที่เรียนแล้ว

4. ชั้นสื่อสาร (Communication) เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจคำสั่ง คำอธิบาย จับใจความของข้อความที่ได้ยิน ถึงแม้ว่าจะมีบางคำที่ไม่เข้าใจความหมายรวมอยู่ด้วย

5. ชั้นวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์ข้อความที่ได้ยิน และมองเห็นความแตกต่างของระดับของภาษา เข้าใจความหมายของการเน้นเสียงในระดับคำ และ ประโยค รวมถึงเข้าใจความหมายที่อยู่ลึกลงไป เข้าใจความรู้สึก และอารมณ์ ตลอดจนเจตคติของผู้พูด

การฟังกับการพูดนั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปด้วยกันอย่างใกล้ชิด เพราะการพูดก็คือ การเลียน-แบบที่ได้ฟังไปแล้วนั่นเอง การพูดจึงเป็นการแสดงว่าผู้ฟัง ฟังถูกต้องหรือไม่ ในการสอนฟัง-พูด ครู เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการเป็นต้นแบบการออกเสียง เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ครูจะต้องมีการ เตรียมตัวและศึกษาให้แน่ใจเกี่ยวกับการออกเสียงให้ถูกต้อง โดยเฉพาะในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะ ของภาษาบางอย่างไม่มีในภาษาไทย ทำให้บางครั้งเกิดปัญหาในการออกเสียง และการพูดได้ ข้อ แตกต่างเหล่านั้น ได้แก่

1. การเน้นเสียงหนักเสียงเบา คำแต่ละคำในภาษาอังกฤษ มีการออกเสียง แต่ละเสียง ในคำด้วยน้ำหนักที่ไม่เท่ากัน ส่วนในภาษาไทยออกเสียงทุกพยางค์เท่ากันหมด
2. การออกเสียงพยัญชนะตัวท้าย ในภาษาไทยไม่มีการออกเสียงพยัญชนะตัวท้าย
3. การออกเสียงพยัญชนะอังกฤษ โดยใช้เสียงพยัญชนะไทยเทียบ เช่น ใช้ตัว "จ" แทนเสียงตัว "j" ตัว "ท" แทนเสียง "th" เป็นต้น เนื่องจากเสียงพยัญชนะในภาษาอังกฤษบาง เสียงไม่มีในภาษาไทย
4. agreement ระหว่างประธานและกริยาในภาษาไทย รูปกริยาไม่เปลี่ยน ไม่ว่า ประธานจะเป็นเอกพจน์ หรือพหูพจน์ และไม่มีการเปลี่ยนกาล ดังนั้นคนไทยจึงมักจะสับสน เมื่อต้อง เปลี่ยนรูปคำกริยาให้คล้อยตามประธานและกาล
5. การแปลศัพท์ภาษาอังกฤษตรงตัวในภาษาไทย จะทำให้มีปัญหา เนื่องจากลักษณะ โครงสร้างของประโยคไม่เหมือนกัน จึงใช้การแปลเทียบ เรียงเป็นคำต่อคำไม่ได้ (ปานคา ใช้เทียบมวงค์ :75)

ปัจจุบันจุดมุ่งหมายในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ก็เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการ สื่อสารได้ ความจำเป็นในการเรียนภาษาต่างประเทศได้เปลี่ยนไปจากเดิมมาก โดยได้หันมาให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถที่จะพูด และฟังภาษาต่างประเทศให้เข้าใจ แทนที่จะให้ผู้เรียนฟังแล้วเขียน

ตามคำบอก หรือแยกความแตกต่างของเสียง ซึ่งไม่เรียกว่าเป็นความสามารถในการสื่อสารที่แท้จริง ความเข้าใจในการฟังและพูด เพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริงจะต้องเก็บใจความตามเนื้อหาของสิ่งที่ฟังได้ในสถานการณ์จริง ซึ่งเราไม่สามารถทำนายได้ว่า ผู้พูดจะพูดอะไร และได้รับการโต้ตอบอย่างไร ทั้งผู้พูดและผู้ฟังจำเป็นต้องโต้ตอบกัน โดยอาศัยข้อมูลที่ไม่สามารถทำนายได้อย่างเหมาะสมในเวลาอันสั้น

การศึกษาทักษะฟัง-พูดในแบบเรียน English Is Fun จะยึดตามแนวทางของการฟังและพูดเพื่อการสื่อสาร โดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์มากนัก กิจกรรมทางภาษาที่ใช้ในการฝึกให้นักเรียนฟังและพูดในบทเรียน จะเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างกิจกรรมการฟังพูด ในบทที่ 30 จากหนังสือ English Is Fun Book II

แบ่งกลุ่ม 6 คน ทำกิจกรรมครั้งละ 3 คน ให้คนหนึ่งเป็นคนทำท่า คนหนึ่งยืนหันหลัง และเป็นคนทาย อีกคนหนึ่งเป็นผู้ตอบ เช่น

A ทำท่าเขียนภาพ

B (หันหลังให้ A) : Is A reading ?

C (ผู้ตอบ) : No.

B : Is he standing ?

C : No.

B : Is he sitting ?

C : No, he's drawing a picture.

จะเห็นว่าการฝึกฟัง-พูด จะเป็นไปตามธรรมชาติของการใช้ภาษา จะไม่คำนึงถึงไวยากรณ์ แต่ให้เข้าใจและสามารถสื่อความหมายได้

การอ่านภาษาอังกฤษ

แฮร์ริส และ สมิท (Harris and Smith 1976:112) กล่าวว่า การอ่านเป็นการสื่อความหมายอย่างหนึ่ง เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ข่าวสาร และความรู้โดยที่ผู้เขียนแสดงความรู้ ความคิดของตนเป็นภาษาเขียนตามลีลาการเขียนของแต่ละบุคคล ผู้อ่านจะพยายามอ่านเอาความหมายที่ผู้เขียน ำไว้ ความสามารถในการถ่ายทอดความหมายจากข้อความนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ซึ่งได้แก่ ความคุ้นเคยในหัวเรื่อง ความคิด ความสำคัญของเรื่อง และความรู้ทางภาษา

การอ่าน หมายถึง ความสามารถที่จะรู้จักประโยค และความหมายของประโยคในฐานะที่เป็นส่วนประกอบของภาษาศาสตร์ หรือหมายถึง ความสามารถที่จะรู้ว่าประโยคเหล่านั้นทำหน้าที่อะไร ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อความ (Widdowson 1978:149)

เซาท์เกต และคณะ (Southgate and others 1982:64) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นขบวนการอ่านความคิด ซึ่งผู้อ่านไม่เพียงแต่จะเข้าใจ สิ่งที่ผู้เขียนพยายามจะสื่อความหมายเท่านั้น แต่ได้นำประสบการณ์และความคิดของตนเองมาช่วยในการแก้ปัญหา และทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป การอ่านคือ การแปลความสัญลักษณ์ภาษาเขียนหรือตัวอักษรการอ่านเป็นกระบวนการความคิดที่ผู้อ่านต้องรับรู้ความหมายของสัญลักษณ์ และเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน ก่อนที่ผู้อ่านจะอ่านได้เข้าใจ จะต้องเข้าใจสัญลักษณ์การเขียนที่เขียนแทนภาษาพูดก่อน

สมิท (Smith 1963:71-74) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจพื้นฐาน (Literal Comprehension) คือ การอ่านที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายจากข้อความที่ปรากฏ
2. ระดับตีความ (Interpretation) คือ การอ่านที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายในสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง ความเข้าใจในระดับนี้ต้องอาศัยความเข้าใจในระดับพื้นฐาน
3. ระดับการวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical reading) เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความคิดของผู้อ่านมาวิเคราะห์ และประเมินข้อความที่อ่าน การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความเข้าใจในการอ่านระดับแรก และระดับที่สองเป็นพื้นฐาน

ในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์ที่ช่วยให้นักเรียนเรียนภาษาต่างประเทศมากที่สุด คือ ได้จากการอ่าน เพราะนักเรียนไม่มีโอกาสได้ฟัง พูด หรือใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนได้โดยตรง เหมือนกับเจ้าของภาษาเอง นอกจากนี้ทักษะการอ่านจะเป็นทักษะที่ติดตัวนักเรียนออกไป โดยเฉพาะเมื่อมีโอกาสได้ศึกษาในระดับสูง ๆ คุณภาพของการเรียน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านทั้งสิ้น

การสอนอ่านในระดับประถมนั้น ในขั้นต้นก็คือการสอนออกเสียงนั่นเอง แต่เป็นการออกเสียงคำศัพท์ใหม่ ส่วนใหม่ ในระบบโครงสร้างที่เรียบเรียงให้เป็นข้อความที่มีความยากง่ายพอเหมาะกับชั้น เด็กในวัยนี้จะชอบการอ่านออกเสียงทั้งชอบฟังเสียงและจังหวะการพูดของตนเอง ครูต้องเป็นแบบ

อย่างที่ไว้ให้เด็กเปรียบเทียบเสียงที่ตนอ่าน เพื่อให้รู้ว่าอ่านถูกต้องหรือไม่ ครูช่วยควบคุมให้นักเรียนได้ใช้อวัยวะในการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง

ทักษะการอ่านที่สำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันก็คือ การอ่านในใจ เพื่อรับรู้ข่าวสารหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้อื่นต้องการจะสื่อสาร เช่น การอ่านคำรา อ่านหนังสือพิมพ์ หนังสือทั่วไป เพื่อความเพลิดเพลิน อ่านจดหมาย โฆษณาสินค้า ประกาศต่าง ๆ เป็นต้น ครูจึงต้องสอนให้นักเรียนอ่านในใจได้อย่างรวดเร็ว เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน และสามารถจะตอบคำถามหรือเล่าเรื่องที่อ่านให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ✓

การสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่ใช้ในปัจจุบัน จะแตกต่างจากวิธีการสอนอ่านที่ผ่านมา ๆ มา จะไม่สอนให้นักเรียนรู้คำศัพท์ รู้ไวยากรณ์ และตำแหน่งของคำศัพท์ ไม่มีการแปลให้ฟังก่อน แต่จะให้ผู้เรียนอ่านเรื่องราวทั้งหมด และปรึกษากันในกลุ่มว่า เรื่องที่อ่านเป็นเช่นไร โดยใช้วิธีเดาความหมาย และพยายามเข้าใจข้อความที่ผู้เขียนต้องการจะบอก โดยไม่สนใจสิ่งที่จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร เช่น รูปประโยค หรือคำศัพท์ ฯลฯ การอ่านตามแนวนั้นจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่าเดิม เช่น การให้ทำงานกลุ่ม โดยการให้อ่านเนื้อเรื่อง แล้วทำความเข้าใจร่วมกัน ปรึกษากันได้

เนื้อหาเรื่องการอ่านในหนังสือเรียน English Is Fun จะยึดแนวการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ตัวอย่างเช่น

อ่านในใจ ทำความเข้าใจ เล่าเรื่อง อ่านออกเสียง และทำท่าประกอบ

Ed and Ann are walking to school.

"Oh! Look! It's raining," says Ann.

"We don't have an umbrella," says Ed, "My shirt is getting wet."

"My books are getting wet," says Ann, "My new shoes are getting wet, too."

"Look. A bus is coming", says Ed, "Hurry."

กิจกรรมในบทเรียนนี้ จะให้ผู้เรียนอ่านเรื่องในใจ คุยกันถึงเรื่องที่อ่าน และลองเดาความหมาย ให้ตัวแทนกลุ่มออกไปเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง ให้คนฟังตรองดูว่า เล่าตรงกับความเข้าใจของตนเองหรือไม่ ครูจะตรวจความเข้าใจโดยถามคำถามต่อไปนี้

-ประโยคใดบอกว่า Ed กับ Ann กำลังจะไปไหน

-ประโยคใดที่บอกว่าเพราะอะไร Ed และ Ann จึงเป็ยก

๑๑๑

ในการฝึกความเข้าใจจากเรื่องทีอ่านให้คียิ่งขึ้นจะมีกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงท่าทางประกอบเรื่องทีอ่าน โดยอาจจะเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ หรือสถานการณ์ เป็นการโยงไปสู่เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจะเรียนด้วยความสนุกสนาน และมีความสุข ไม่เกิดความเบื่อหน่ายทีต้องมานั่งท่องจำคำศัพท์ และแปลความให้ถูกต้องทุกประโยค (กระทรวงศึกษาธิการ 2525:159-171)

การเขียนภาษาอังกฤษ

ลาโด (Lado 1964:35) กล่าวว่า การเขียน คือ การสื่อความหมายด้วยตัวอักษรของภาษาทีเข้าใจกันไ้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน การเขียนจะต้องใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมายเรียงเรียงข้อความให้ถูกต้องตามลักษณะของโครงสร้างทางภาษานั้น ๆ โดยใช้แบบฟอร์มของการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย ตลอดจนใช้สำนวนโวหารได้ถูกต้อง

ในกระบวนการเรียนภาษาอังกฤษ ทักษะการเขียนนับว่าเป็นทักษะทียากทีสุด เนื่องจากอักษรภาษาไทยไม่ได้เขียนด้วยอักษรโรมัน เหมือนกับภาษาอังกฤษ ดังนั้น การฝึกเขียนขั้นแรกจึงควรฝึกเขียนอักษรภาษาอังกฤษให้คล่องแคล่วเสียก่อน ซึ่งอาจต้องใช้เวลาหลายปี

ฮีตัน (Heaton 1975:53-54) ได้จัดองค์ประกอบทีจำเป็นและสำคัญในการเขียนไว้ดังนี้

1. ทักษะทางไวยากรณ์ (grammatical skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ทางภาษาได้ถูกต้อง
2. ทักษะลีลา (stylistical skills) หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและภาษาไ้ได้อย่างเหมาะสม
3. ทักษะกลไก (mechanical skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้อักษรตัวพิมพ์ หรือตัวเขียนใหญ่ได้ถูกต้อง
4. ทักษะการตัดสินใจ (judgement skills) หมายถึง ความสามารถทีจะเขียนได้ตามความคิด และลำดับความคิดนั้น ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล

ทักษะการเขียน จัดได้ว่าเป็นทักษะสำคัญทีมาทีหลัง เมื่อผู้เรียนมีความรู้ สามารถใช้ทักษะพื้นฐานในการใช้ภาษานั้น ๆ คือ ฟัง พูด และอ่าน ได้พอสมควรแล้ว เนื่องจากการเขียนเป็นการ

แสดงออกทางภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนในภาษานั้น ๆ ใ้เป็นที่เข้าใจกัน เป็นการรวมทักษะทั้งหมดเข้าด้วยกัน และเสนอออกมาในรูปของสัญลักษณ์ตัวอักษร

ในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นระดับที่เริ่มเรียน การเขียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ก็เพียงให้สามารถคัดและลอกตัวอักษร ทั้งเป็นคำและข้อความได้ในชั้นแรก ต่อไปจึงให้เขียนเองโดยครูบอกให้เขียนได้ แล้วจึงให้สามารถเขียนประโยคง่าย ๆ ได้เองโดยใช้คำและโครงสร้างที่เรียนมาแล้ว

จุดมุ่งหมายของการเขียนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร นอกจากเขียนตัวอักษร เรียงคำ วลี และประโยค ได้ถูกต้องแล้ว ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการเขียนเพื่อสื่อสาร คือสามารถเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจสิ่งที่ตนเขียน สามารถเขียนบรรยายสถานการณ์ต่าง ๆ โดยรู้จักเชื่อมโยงกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตได้ กิจกรรมการสอนเขียนตามแนวของการเขียนเพื่อการสื่อสาร จะต้องเป็นการเขียนอย่างมีความหมาย ใช้ภาษาอย่างมีความหมาย และมีจุดประสงค์ที่เป็นจริง เช่น ถ้าจะให้ผู้เรียนเขียนข้อความ "Give me a book, please." ก็ควรจะทำเป็นกิจกรรม คือ ให้ผู้เรียนเขียนข้อความนี้ส่งไปให้เพื่อน เพื่อให้เพื่อนหยิบของนั้น ๆ ให้กับตนได้

กิจกรรมการสอนในหลักสูตรตามเนื้อหาในแบบเรียน English Is Fun จะพยายามเน้นให้ผู้เขียนใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที เช่น ให้เขียนรายงานจากการสัมภาษณ์ เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เลียนแบบการเขียนจากเนื้อเรื่อง โดยโยงเข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ตัวอย่างเช่น บทเรียนที่ 24 ของแบบเรียน English Is Fun Book II

ให้จับคู่กันสัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับจำนวนญาติหรือของใช้ก็ได้ ทุกคนจะต้องตอบตามความเป็นจริง

ตัวอย่าง Aree : Dang, do you have any brothers?

Dang : No.

ฯลฯ

เมื่อคู่สัมภาษณ์ถามกันจนเป็นที่พอใจแล้ว ทุกคนรายงานต่อกลุ่ม และเขียนรายงานเรื่อง
ของเพื่อน

การเรียนทักษะเขียนตามแนวการสอนแบบนี้ ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว และมีความหมายต่อตัวผู้เรียน ไม่ใช่เพื่อหวังได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่อย่างเดียว

อาจกล่าวได้ว่า ทักษะการเขียนจะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการฟัง พูด และ อ่านของนักเรียนที่ได้สะสมไว้ นักเรียนไทยส่วนใหญ่เมื่อพูดภาษาต่างประเทศอย่างไร ก็จะเขียนอย่างนั้น จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษได้ดี มีแนวโน้มที่จะเขียนภาษาอังกฤษได้ดีด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนนั้นมีความสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ ดังนั้นในการเรียนการสอน ครูจะต้องสอนรวมกันไปทั้ง 4 ทักษะ แล้วแต่จะเน้นทักษะใด ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการสอนแต่ละครั้ง โดยเฉพาะในการสอนระดับประถมศึกษา ครูควรจะศึกษาคู่มือครูอย่างละเอียด และใช้วิจารณ์ญาณเลือกวิธีสอน และกิจกรรมให้เหมาะกับนักเรียนของคนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด และประการที่สำคัญที่สุด คือ ครูจะต้องมีความคล่องแคล่วและมีความสามารถในทุกทักษะเป็นอย่างดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน

ปัจจุบันได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้การสอนได้ผลดีที่สุด การสอนวิชาภาษาอังกฤษก็เช่นเดียวกัน ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับวิธีสอนซึ่งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนควรยึดถือและนำไปปฏิบัติเพื่อให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ดังนี้

1. มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง ตั้งแต่ต้นในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง
2. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแสดงออกโดยการแสดงพฤติกรรมการเรียนการสอน ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. การเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการฝึก และให้นักเรียนได้ฝึกภาษาอย่างทั่วถึง
4. ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคน
5. เน้นการพัฒนาทักษะทางภาษา (สุโร หงษ์ทองเจริญ 2525:29)

ควยเหตุที่หลักการในการสอนภาษาอังกฤษ มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรจัดให้สอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน และสิ่งที่ครูต้องสนใจเป็นพิเศษในขณะทำการสอน คือ บรรยากาศของการเรียนการสอน (Academic Atmosphere)

เมื่อพบว่านักเรียนเบื่อก็คควรเปลี่ยนบรรยากาศ (วิโรจน์ พรหมมิตศ 2526:20) เพื่อให้การเรียนของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สุไร พงษ์ทองเจริญ (2525:48) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้เราความสนใจและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของนักเรียนวัยประถมศึกษา คือการใช้เกมในการสอนภาษาอังกฤษว่า เด็กในวัยประถมศึกษานั้นชอบการทำงานเป็นกลุ่มและชอบการแข่งขัน ดังนั้นในการสอน ถ้าใช้เกมภาษาเป็นกิจกรรมจะเป็นการเร้าความสนใจของนักเรียนได้ดีมาก

เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นี้ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ครูผู้สอนควรเอาใจใส่และปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

1. ปริมาณของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนไม่สำคัญเท่ากับความสามารภในการใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
2. สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในลักษณะที่สมจริง ให้นักเรียนเกิดความมั่นใจว่า ตนสามารถจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายได้
3. ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าในแต่ละชั่วโมง ตนมีประสบการณ์เพิ่มพูนขึ้น ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียน
4. ครูควรเตรียมกิจกรรมหลาย ๆ แบบ เปลี่ยนแปลงกิจกรรมบ่อย ๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
5. ไม่ควรรีบเร่งสอนให้จบบทเรียน โดยที่นักเรียนไม่มีความแม่นยำ
6. ครูต้องเข้าใจผู้เรียนและปัญหาของผู้เรียน วิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนแก้ปัญหาานั้น ๆ ได้
7. ครูจะต้องนุ่มนวล เปี่ยมด้วยความเมตตาให้ความอบอุ่นและความเป็นกันเองกับผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันจะต้องมีความเข้มแข็ง และมั่นคง (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2525:217)

แนวคิดใหม่นี้ ได้รับการนำมาใช้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นมา และคาดว่าจะเป็แนวทางที่จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังที่คณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรและสื่อการเรียนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา เห็นว่าถ้าจะให้การสอนภาษาอังกฤษในระดับนี้ได้ผล ควรจะมีการเปลี่ยนทิศทางในการเลือกเนื้อหาและวิธีสอนเสียใหม่ โดยเปลี่ยนจากการยึดครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการสอนที่ยึดเอานักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเนื้อหาทุกตอนจะคิดตามด้วยกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเราจะพบการสอนแบบนี้ได้ในหนังสือ English Is Fun ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ใช้หนังสือเล่มนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2525:10)

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 จัดเนื้อหาวิชาออกเป็นกลุ่มประสบการณ์ คือ กลุ่มวิชาทักษะ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตรใหม่ เรื่องให้เพิ่มเวลาเรียนในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ปานตา ใช้เทียบวงค์ (ม.ป.ป.:50) ได้สรุปสาระสำคัญของวิชาเลือกภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ทั้งนี้เพื่อประสงค์จะให้ครูสอนภาษาอังกฤษที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาอังกฤษ มีความรู้พื้นฐาน มีความเข้าใจปรัชญา ตลอดจนแนวการสอนต่าง ๆ ในหลักสูตร ให้สามารถปรับปรุงความรู้กับวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ สาระสำคัญของคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก.520/2523 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2523 มีดังนี้

1. อ่างถึงมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2521 เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศ
2. เพิ่มเวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมงต่อ 1 ปีการศึกษา ดังนั้นเมื่อรวมเวลาเรียนทั้งหมดแล้ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จะมีเวลาเรียนทั้งสิ้น 1200 ชั่วโมง
3. เวลาเรียนที่เพิ่มขึ้นนี้ ให้โรงเรียนเลือกเรียนอย่างใดอย่างหนึ่งจากสองอย่าง คือ
  - 3.1 ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือ
  - 3.2 วิชาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต
4. การเลือกดังกล่าวในข้อ 3 ให้เป็นไปตามสภาพ และความเหมาะสมของท้องถิ่น
5. ภาษาอังกฤษตามข้อ 3.1 ให้สอนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามคำสั่ง กระทรวงศึกษาธิการที่ วก.154/2523 ลงวันที่ 2 เมษายน 2523
6. วิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามข้อ 3.2 ให้สอนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้เพิ่มเติมเนื้อหา รายละเอียด งานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พ.ศ.2521 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2523
7. คำสั่งนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป
8. กรมวิชาการ ได้เสนอให้เรียกชื่อโครงสร้างของหลักสูตรในส่วนที่เพิ่มเวลาเรียนเข้าไป 200 ชั่วโมงนี้ว่า กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 5-6

แนวปฏิบัติในการเลือกเรียนกลุ่มประสบการณ์พิเศษในชั้น ป.5-6

1. เวลาเรียน

1.1 ชั้น ป.5-6 มีเวลาเรียนตามโครงสร้างใหม่ปีละ 1,200 ชั่วโมง ส่วนชั้น ป.1-2 และ ป.3-4 มีเวลาเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตรปีละ 1,000 ชั่วโมง

1.2 เวลาเรียนโดยประมาณของชั้น ป.5-6 แบ่งตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นดังนี้

กลุ่มทักษะ	: ภาษาไทย ๆ	100 ชั่วโมง
	: คณิตศาสตร์	150 "
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต		250 "
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย		200 "
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	: งานพื้นฐาน	200 "
	: งานเลือก	100 "
กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษหรือวิชาชีพ)		200 "
	รวม	1,200 "

2. การจัดเวลาเรียนของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ

2.1 นักเรียนชั้น ป.5-6 ทุกคน ต้องเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพปีละ 300 ชั่วโมง ในจำนวนนี้แบ่งเป็นพื้นฐาน 200 ชั่วโมง และงานเลือก 100 ชั่วโมง

2.2 นักเรียนชั้น ป.5-6 ทุกคน ต้องเรียนกลุ่มประสบการณ์พิเศษโดยเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ภาษาอังกฤษหรือวิชาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตปีละ 200 ชั่วโมง จะเลือกทั้งสองอย่างไม่ได้ เพราะหลักสูตรภาษาอังกฤษกำหนดให้เรียนชั้นละ 200 ชั่วโมง ดังนั้น ถ้าเลือกภาษาอังกฤษก็เลือก 200 ชั่วโมงไปเลย หรือถ้าเลือกวิชาชีพก็เลือก 200 ชั่วโมงเช่นกัน

2.3 นักเรียนที่ไม่เลือกเรียนภาษาอังกฤษ จึงมีเวลาเรียนการทำงานและพื้นฐานอาชีพปีละ 500 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นงานพื้นฐาน 200 ชั่วโมง และงานเลือก 300 ชั่วโมง

2.4 นักเรียนที่เลือกเรียนภาษาอังกฤษ ต้องเรียนภาษาอังกฤษปีละ 200 ชั่วโมง แต่ยังคงเรียนการทำงานและพื้นฐานอาชีพตามปกติ คือปีละ 300 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นงานพื้นฐาน 200 ชั่วโมง และงานเลือก 100 ชั่วโมง

3. การเลือกว่าจะเรียนภาษาอังกฤษหรือวิชาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ปีละ 200 ชั่วโมงนี้ ให้โรงเรียนเป็นผู้เลือก ซึ่งโรงเรียนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อหา

ข้อมูล และเหตุผลมาประกอบการพิจารณาเลือก แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามสภาพและความเหมาะสมของท้องถิ่น

4. โรงเรียนหนึ่งอาจเลือกทั้งภาษาอังกฤษและวิชาชีพ โดยแบ่งเด็กเป็นสองกลุ่ม ความสนใจของเด็ก กลุ่มหนึ่งเรียนภาษาอังกฤษ อีกกลุ่มหนึ่งเรียนวิชาชีพ ในส่วนที่อยู่ในกลุ่มประกอบการพิเศษนี้ แต่นักเรียนคนเดียวจะแบ่งเวลา 200 ชั่วโมงนี้ไปเรียนทั้งภาษาอังกฤษและวิชาชีพไม่ได้ เพราะถ้าแบ่งเวลาไป จะเรียนภาษาอังกฤษไม่จบหลักสูตร

วิชาเลือกภาษาอังกฤษ

หลักสูตรประถมศึกษาที่ประกาศใช้ใน พ.ศ.2521 นั้น มีหลักการทั่วไปดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อป้องกัน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ในท้องถิ่นมีโอกาสที่จะจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

จากหลักการของหลักสูตรชั้นประถมศึกษา มีผลทำให้หลักสูตรภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นวิชาเลือกนั้น มีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือนำไปประกอบอาชีพได้ และเป็นหลักสูตรที่จบในตัวเอง (terminal course) จะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1. จุดประสงค์ทั่วไป

1.1 เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ

จุดประสงค์ข้อนี้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ให้มีทักษะในการฟัง การพูด อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา ต่อจากนั้นจึงให้มีทักษะการอ่านและการเขียน

1.2 เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์ข้อนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาไทย เป็นการช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ อันจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และการรู้จักใช้เหตุผลยิ่งขึ้น

1.3 เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

จุดประสงค์ข้อนี้มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ และมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในชั้น-

พื้นฐาน และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปได้ ทั้งเมื่อนักเรียนไปศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือเมื่อนักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกห้องเรียน

1.4 เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากล

จุดประสงค์ข้อนี้มุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้ติดต่อสื่อสารกับประชาชนทั่วโลก ปัจจุบันการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องติดต่อกับต่างประเทศทั่วโลกทั้งในด้านการเมือง การค้า และธุรการต่าง ๆ จึงต้องมีภาษาสากล เพื่อเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร

2. จุดประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อให้มีทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ

จุดประสงค์ข้อนี้มุ่งจะให้นักเรียนสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษ ทั้งเสียงสระ และพยัญชนะ ตลอดจนการออกเสียงคำและประโยคในภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง และสามารถสื่อสารเป็นที่เข้าใจได้

2.2 เพื่อให้เข้าใจหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกด และการออกเสียง

จุดประสงค์ข้อนี้มุ่งให้นักเรียนเข้าใจหลักเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับตัวสะกดในภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนสามารถสร้างหลักเกณฑ์อย่างง่าย ๆ เกี่ยวกับตัวสะกดที่เป็นลักษณะเดียวกัน เช่น คำที่สะกดด้วยอักษรเดียวกัน และออกเสียงเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ต้องให้นักเรียนเข้าใจด้วยว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกดและการออกเสียงนี้ อาจจะมีการยกเว้นได้

2.3 เพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการฟัง พูด อ่านและเขียนได้ตามระดับชั้น

จุดประสงค์ข้อนี้มุ่งให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับระดับชั้น และสามารถนำไปใช้ในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ถูกต้อง

2.4 เพื่อให้เข้าใจความหมาย และสามารถใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับระดับชั้น

จุดประสงค์ข้อนี้มุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาความหมายของคำศัพท์ ซึ่งกำหนดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นจำนวนประมาณ 800 คำ และสามารถนำคำศัพท์นั้นไปใช้ในรูปประโยคทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้

2.5 เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษเพื่อค้นคว้าหาความหมายของศัพท์ที่เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนได้ และสามารถนำไปใช้ในประโยคทั้งในการฟัง อ่าน และเขียนได้ถูกต้อง

3. โครงสร้าง

หลักสูตรภาษาอังกฤษประถมศึกษา กำหนดเนื้อหาไว้ดังนี้

- 3.1 สำหรับชั้นประถมปีที่ 5-6 ได้กำหนดประมวลคำศัพท์ ประมาณ 800 คำ ซึ่งนักเรียนจะต้องสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน เข้าใจความหมายและนำไปใช้ได้
- 3.2 ได้กำหนดข้อความ และโครงสร้างประโยคง่าย ๆ เช่น ประโยคคำสั่ง บอกเล่า คำถาม คำตอบสั้น ๆ ตามสถานการณ์ที่สร้างขึ้น
- 3.3 หลักสูตรได้กำหนดเนื้อหา ซึ่งแยกตามทักษะพื้นฐานทั้ง 4 ดังนี้

จุดประสงค์ของการเรียนรู้	เนื้อหา
<u>การฟังและพูด</u>	
1. ฟังเสียงและออกเสียงสระ พยัญชนะ และคำได้	1. ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระ พยัญชนะ ตัวอักษร และคำภายในวงศัพท์ 800 คำ
2. สามารถฟัง และเข้าใจความหมายของคำ และประโยค	2. ข้อความและโครงสร้างง่าย ๆ เช่น ประโยคคำสั่ง บอกเล่า คำถาม คำตอบสั้น ๆ ตามสถานการณ์ที่สร้างขึ้น
3. สามารถใช้คำพูด และเลือกใช้ถ้อยคำให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายตามที่ต้องการ	
<u>การอ่าน</u>	
1. ประสมอักษรและอ่านออกเสียงได้	1. การอ่านออกเสียงที่สัมพันธ์กับตัวหนังสือ คำและข้อความให้ถูกต้องตามจังหวะและวรรคตอน
2. สามารถอ่านและเข้าใจความหมายของเนื้อหาที่กำหนดให้	2. การอ่านเรื่องที่ใช้ศัพท์และรูปประโยคภายในวงที่กำหนด เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัย
3. สามารถใช้พจนานุกรมได้	3. การอ่านในใจ เพื่อจับใจความ 4. การใช้พจนานุกรม
<u>การเขียน</u>	
1. คัดและลอกแบบตัวอักษรเป็นคำและข้อความที่กำหนดให้ได้	1. การคัด และลอกแบบตัวอักษรตัวพิมพ์และตัวเขียนตามแบบที่กำหนด
2. เขียนคำและประโยคตามคำบอกได้	2. การเขียนตามคำบอกและตอบคำถาม เขียน-ประโยคสั้น ๆ รวมทั้งการใช้เครื่องหมายวรรคตอน
3. เขียนประโยคโดยใช้คำและโครงสร้างที่เรียนมาได้	

จากจุดประสงค์ที่มุ่งไว้ในหลักสูตรประกอบกับการพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับประถมศึกษาในอดีต คณะกรรมการร่างหลักสูตรและสื่อการเรียน จึงได้เขียนหนังสือชิ้นชุดหนึ่งชื่อ English Is Fun โดยใช้นวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ยึดผู้เรียนและกิจกรรมเป็นศูนย์กลางในการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 15) มีหลักการใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ปริมาณของเนื้อหาที่นักเรียนเรียนนั้น ไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการใช้ภาษาที่ตนเรียนมาได้อย่างแท้จริง และทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
2. ในการสอนนั้น ถือว่านักเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกและใช้ภาษา ครูมีหน้าที่ในการจัดกลุ่มและบอานงานให้แก่แต่ละกลุ่มทำ
3. การเรียนการสอนดำเนินไปโดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน นักเรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อค้นหาหรือประดิษฐ์สิ่งของ เพื่อสอบถามเรื่องราวที่ต้องการทราบหรือเพื่อแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ครูมีบทบาทในฐานะผู้จัดกิจกรรม ผู้ให้คำอธิบายว่าในกิจกรรมนั้น ๆ นักเรียนจะต้องทำอะไรบ้าง และเป็นผู้แนะในการฝึกภาษา
4. ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน แสดงด้วยการที่นักเรียนเข้าใจความหมายของภาษา และความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คล้ายกับสถานการณ์ที่ตนได้พบมาแล้วในบทเรียน มิใช่เพียงสามารถตอบคำถามในข้อสอบได้อย่างถูกต้อง

รูปแบบของหนังสือเรียน

แบบเรียน "English Is Fun" แบ่งเป็น 4 เล่ม Book I และ Book II สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 Book III และ Book IV สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รูปแบบของบทเรียน เริ่มต้นด้วยบทสนทนา เป็นการฝึกการฟังและพูดเพื่อใช้คำศัพท์ และรูปประโยคในบทเรียน หลังจากนั้นจึงเป็นบทเรียนเพื่อฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่านและเขียนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละบทเรียน

ภาษาที่ใช้ ภาษาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ภาษาพูดและภาษาเขียน ในบทสนทนา (ฟังและพูด) ใช้วิธีเขียนเลียนแบบเสียงพูด แต่ในบทอ่านและเขียนให้ใช้ภาษาเขียน

เนื้อเรื่อง จะเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่นักเรียนควรจะทราบปรากฏอยู่บ้างบางตอน

หนังสือเรียนจะมี 2 เล่ม คือ

1. หนังสือเรียนของนักเรียน มีเนื้อหาที่นักเรียนต้องเรียน แบ่งเป็นตอน ๆ คือ ฟังและพูด อ่านและเขียน ตามลำดับ

2. คู่มือครู ในคู่มือครูจะประกอบด้วยเนื้อหาบทเรียนแต่ละบทเช่นเดียวกับหนังสือของนักเรียน แต่ได้เพิ่มเติมคำแนะนำในการสอนสำหรับครูไว้ด้วย

แต่ละบทในคู่มือครูประกอบด้วย

1. จุดประสงค์ของการเรียนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโดยตรงและส่วนที่นำมาเสริมบทเรียน

2. เนื้อหา ซึ่งแบ่งออกเป็น

2.1 เนื้อหาบทบทวน อันได้แก่ คำศัพท์ ประโยค และตัวอักษรที่เรียนมาแล้วในบทต้น ๆ

2.2 เนื้อหาใหม่ ซึ่งจะมีทั้งคำศัพท์ใหม่ ประโยคใหม่และตัวอักษรที่จะสอนในบทนั้น ๆ

2.3 เนื้อหาเสริม ซึ่งควรจะเพิ่มเติมในบทเรียน ประกอบด้วยเพลงสำนวนต่าง ๆ และอื่น ๆ

3. การเตรียมตัวของครู

ข้อเสนอแนะในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะช่วยเตรียมตัวครูก่อนจะสอนแต่ละบท ส่วนมากจะเป็นการอธิบายการออกเสียงและประโยคที่เป็นปัญหาที่ปรากฏในบทนั้น ๆ

4. สื่อการเรียน

จะเสนอแนะอุปกรณ์ที่ครูควรใช้ในการสอนบทนั้น ๆ

5. กิจกรรม

กิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ กิจกรรมในบทเรียน (ก.บ.) และ กิจกรรมเสริมบทเรียน (ก.ส.)

กิจกรรมในบทเรียนประกอบด้วยคำอธิบายกิจกรรมที่บ่งไว้ในหนังสือเรียน ส่วนกิจกรรมเสริมบทเรียนให้เค้าโครงของกิจกรรมที่ควรจะนำมาใช้เสริมในบทเรียน กิจกรรมทั้ง 2 ลักษณะนี้มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ครูไม่ควรละเว้นการสอนแต่ประการใด

ในภาคผนวกมีกิจกรรมอีกชุดหนึ่ง แยกตามลักษณะของทักษะ ครูอาจจะเลือกใช้กิจกรรมในชุดภาคผนวกนี้ไปแทนหรือเพิ่มจากกิจกรรมที่ระบุไว้ในคู่มือครูก็ได้ เพื่อให้การสอนมีสิ่งที่จะดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้มากขึ้น

การเสนอกิจกรรมและวิธีสอนไว้ให้อย่างละเอียดในคู่มือครูนั้น เป็นการเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูที่ต้องการ แต่ครูผู้สอนควรจะพิจารณาเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน โดยไม่จำเป็นจะต้องใช้ทุกกิจกรรม หรือหากครูผู้สอนเป็นผู้ชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษอยู่แล้ว อาจจะใช้วิธีการสอนของตนเองแทนก็ได้ โดยพิจารณาตามจุดประสงค์ของบทเรียน สำหรับคาบเวลาที่มีเสนอแนะ ครูอาจปรับได้ตามความเหมาะสม

การประเมินผล

แนวทางการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษ จะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พ.ศ.2504 ซึ่งได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้

1. หลักการในการประเมินผล ให้มีการประเมินผลการเรียนเพื่อ

1.1 ปรับปรุงการเรียนการสอน

1.2 ตัดสินผลการเรียน

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน จะปฏิบัติดังนี้

1) ตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้น เพื่อวางแผนการสอนว่าจะต้องเริ่มอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

2) ประเมินความรู้ ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น (ป.02) เพื่อต้องการรู้ว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ต้องการรู้ว่าผู้เรียนบกพร่องในเรื่องใด และเพื่อต้องการปรับปรุงการสอนของครูโดยส่วนรวม

3) ประเมินผลปลายภาคเรียน เพื่อต้องการรู้ว่าผู้เรียนมีความสำเร็จในการเรียนรู้อะไรบ้างแล้วทั้งสิ้นเท่าใด ต้องการรู้ว่าผู้เรียนมีความสามารถเป็นส่วนรวม เก่ง ค้อย ในแง่ใด และเพื่อแจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

การประเมินทั้ง 3 ชั้น เมื่อพบว่านักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องในจุดประสงค์ข้อใดให้ถือเป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอน และโรงเรียนที่จะต้องจัดสอนซ่อมเสริมให้

การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน ให้มีการประเมิน 2 ประเภท

1) ให้มีการประเมินผลการผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น (ป.02) ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์

2) ให้มีการประเมินผลปลายปี เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ทุกกลุ่มประสบการณ์

2. เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

จะตัดสินผลการเรียนตามเกณฑ์ว่าด้วยการวัดผลการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ สำหรับการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษ มีแนวทางเพื่อปฏิบัติดังนี้

2.1 การกรอกจุดประสงค์ใน ป.02/5 และ ป.02/6 ให้นำจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหนังสือ เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้นของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หรือในหนังสือคู่มือครูภาษาอังกฤษ กรอกลงในช่องของกลุ่มประสบการณ์พิเศษ

2.2 การประเมินผลเพื่อผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อให้การประเมินผลปลายภาคหรือปลายปีเป็นไปอย่างแม่นยำและเที่ยงตรง ครูผู้สอนควรได้ทำการศึกษาจุดประสงค์ จากตารางวิเคราะห์จุดประสงค์ทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่าจุดประสงค์ใดที่ต้องการวัดและประเมินในภาคเรียนนั้น ๆ เมื่อสอนจบแต่ละบทเรียน จะวัดจุดประสงค์ข้อใดบ้าง นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลปลายภาคเรียนหรือปลายปีอีกด้วย เพราะการกำหนดคะแนนของภาคความรู้และภาคปฏิบัตินั้นให้กำหนดตามผลการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้

3. การประเมินผลระหว่างเรียน ไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการสอบเป็นทางการ ครูผู้สอนอาจทำการตรวจสอบโดยการสังเกต ซักถาม ตรวจสอบผลงาน การทดสอบย่อย เมื่อสอนจบบท หรือหลาย ๆ บทที่ต่อเนื่องกัน

4. การประเมินผลปลายภาคเรียน/ปี กระทำโดยการนำจุดประสงค์ที่สอนในภาคเรียนมาทำการวัด แบ่งการวัดออกเป็น

ตอนที่ 1 เป็นการวัดหรือตรวจสอบพฤติกรรมด้วยการปฏิบัติ การตรวจสอบพฤติกรรมนั้นกระทำโดยวิธีสังเกต ตรวจสอบผลงาน โดยมีแบบสำรวจรายการหรือแบบจัดอันดับคุณภาพเป็นเครื่องมือประกอบ

ตอนที่ 2 เป็นการวัดด้านความรู้ ความคิดของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ ซึ่งอาจใช้การสอบข้อเขียน สอบปากเปล่าหรือสัมภาษณ์ การวัดตอนที่ 2 แบ่งเป็น 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 ทักษะสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย โดยใช้ทักษะต่าง ๆ เช่น ฟังประโยคแล้วเขียนได้ ตามราคาสินค้าได้ เป็นต้น

ฉบับที่ 2 ความรู้ทางภาษา หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะของภาษาอังกฤษ และสามารถใช้อย่างถูกต้อง เช่น วิเคราะห์เสียงได้ รู้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงของคำ รู้ความหมายและการใช้คำศัพท์ในประโยคได้ถูกต้อง

ครูภาษาอังกฤษในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ การที่โรงเรียนจะเลือกเปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษนั้น จะต้องศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครอง ตัวนักเรียน รวมทั้งความพร้อมของโรงเรียน อันได้แก่ บุคลากร และสื่อการเรียน ในด้านของบุคลากร ซึ่งมีครูผู้สอนสำคัญที่สุด กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดคุณสมบัติของครู เพื่อไม่ให้เกิดอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

- หรือ
1. เคยเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกหรือโท ในระดับปริญญาหรืออนุปริญญา
- หรือ
2. มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษอย่างน้อย 1 ปี และผ่านการอบรมการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2523
  3. สนใจในการสอนภาษาอังกฤษและผ่านการอบรมการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

ครูภาษาอังกฤษที่มีคุณสมบัติดังกล่าว จะมีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ มีความตั้งใจในการสอน มีความรู้ในเรื่องเทคนิคการสอน และมีความสามารถที่จะสร้างเสริมทัศนคติอันดีงามเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษให้นักเรียน

ลักษณะของครูภาษาอังกฤษที่ดี

แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนเนื้อหาวิชาและปรัชญาการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพของสังคมในปัจจุบัน แต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียนการสอน หากว่ามีครูที่มีความสามารถและมีลักษณะที่เหมาะสมในการที่จะเป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่ดี ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูภาษาอังกฤษที่ดีไว้หลายประการ พอจะรวบรวมได้ดังนี้

ศาสตราจารย์ แอนโทนี (Edward M. Anthony 1963:63-76) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะครูภาษาอังกฤษที่ดีไว้ดังนี้

1. ควรจะกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ทางด้านภาษาศาสตร์และจิตวิทยา เพื่อจะได้นำไปใช้ตอบปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจปัญหาพื้นฐานต่าง ๆ ได้ดีขึ้น
2. ควรพยายามศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ในการสอนภาษาจากแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ

3. พยายามทำความเข้าใจขบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากความคิดใหม่ ๆ
4. ต้องรู้จักวิธีการใช้เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉาย หรืออุปกรณ์อื่น ๆ
5. ต้องหมั่นพิจารณาสำรวจข้อบกพร่องในการสอนของตนอยู่เสมอ
6. ต้องพยายามทำความเข้าใจในหลักการสอนของตน
7. ควรยึดทฤษฎีที่ดี ที่สามารถยึดเป็นหลักและนำไปปฏิบัติได้

ในด้านการสอนของครูภาษาอังกฤษ โรแนลด์ (อ้างถึงใน พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ 2523: 3-5) ได้เสนอข้อคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ พิศรวัลย์ โกวิทวที (2524: 78-87) ไว้ดังนี้

1. สนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดของตนเองในการพูด การแต่งประโยค หรือความสามารถในการตัดแปลง โครงสร้างของประโยคต่าง ๆ ที่ได้เรียนให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

2. ควรให้นักเรียนได้รับความรู้นอกเหนือจากที่นักเรียนได้รับจากบทเรียนในแต่ละวัน
3. สอนให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน ไม่รู้สึกเบื่อ มีความกระตือรือร้นในการเรียน
4. รู้จักหาวิธีสอนที่จะให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปคิดแปลงใช้ได้ ในโอกาสต่าง ๆ
5. ไม่มีวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง ควรจะได้ทดลองใช้หลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน
6. มีเทคนิคในการสอนหลาย ๆ แบบ
7. ควรเน้นที่ตัวผู้เรียนแทนที่จะเป็นตัวครู หรือเนื้อหาวิชา หรือหนังสือแบบเรียน
8. จะต้องคำนึงถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายหรือกระตือรือร้นในการเรียน
9. จะต้องสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้นักเรียนเกิดกำลังใจที่จะเรียนรู้
10. มีความตั้งใจที่จะทุ่มเทการทำงานทุกอย่างเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน
11. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเสริมบทเรียน
12. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

นอกจากนี้ในการเรียนการสอน ครูควรพยายามศึกษาหาวิธีการสอนและเทคนิคใหม่ ๆ ในขณะเดียวกันถ้าหากจะให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ครูก็ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ครูจะต้องมีความรู้ในเรื่องโครงสร้างของภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี อย่างน้อยที่สุด ในเนื้อหาที่สอน ครูจะต้องใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง และครูจะต้องเตรียมการสอนอย่างดี
2. ครูจะต้องรู้เรื่องโครงสร้างของภาษาไทย สามารถจะเปรียบเทียบโครงสร้างของภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้

3. ครูจะต้องสอนไวยากรณ์ให้ถูกกลวิธี ไม่เน้นแต่กฎเกณฑ์ของไวยากรณ์มากกว่าการ
สอน ให้ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

4. ครูจะต้องศึกษาการออกเสียงของคำศัพท์อย่างรัดกุม
5. ครูจะต้องทราบวิธีวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของนักเรียน
6. ครูจะต้องให้โอกาสแก่นักเรียนได้ฝึกการพูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษให้มากที่สุด
7. ครูจะต้องรู้จักวิธีใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ
8. ครูจะต้องรู้ว่าการเรียนภาษากับบรรณคดีนั้นไม่เหมือนกัน
9. ครูจะต้องรู้จักสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้นักเรียนมีความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะ
เรียน (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2519:4-6)

บุญชม ศรีสะอาด (2525:5-6) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูภาษาอังกฤษ
ที่มีคุณภาพด้านความรู้ของครู พอลจะสรุปได้ว่า ครูที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้ในวิชาชีพครู และวิชา-
สามัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีความรู้ในวิชาที่ตนสอนอย่างลึกซึ้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะและสมรรถภาพของครูภาษาอังกฤษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องลักษณะของครูภาษาอังกฤษที่ดี โดยเฉพาะนั้นมีน้อยมาก ส่วน
มากจะเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูโดยทั่วไป และสมรรถภาพของครูภาษาอังกฤษ พอลจะ
รวบรวมได้ดังนี้

พอล วิทตี (Paul Witty 1970:622-671) ได้ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของครูที่ดี จาก
จดหมายของนักเรียนชั้นประถมและมัธยม จำนวน 12,000 ฉบับ ผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า ครูที่ดี
สามารถปฏิบัติงานการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะมีลักษณะท่าทางดังต่อไปนี้ ปรับตัวได้ดี มี
ความรอบคอบ แม่นยำ รู้อย่างแท้จริง มีความเมตตากรุณา ไม่เห็นแก่ตัว กระตือรือร้น พุคคล่อง
สนใจปัญหาเด็ก มีความยืดหยุ่น นำวิธีสอนแปลกใหม่มาสอนอยู่เสมอ ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง

สมศักดิ์ เจริญสุข (2525:81-82) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพ ของ
ครูภาษาอังกฤษ พบว่าสมรรถภาพอันพึงประสงค์ของครูภาษาอังกฤษประกอบด้วย

1. มีความรู้ด้านเนื้อหา และโครงสร้างวิชาภาษาอังกฤษ
2. มีทักษะทางภาษาอังกฤษทั้งการฟังการพูดการอ่านและการเขียน
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทั้งหลักการและจุดหมาย
4. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ โดยใช้เทคนิคหรือกลวิธีสอนได้เหมาะสม

อีก 1 ปีต่อมา วิโรจน์ พรหมิเทศ (2526:103-116) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปผลได้ว่า ครูจะต้องแม่นยำในเนื้อหา มีความมั่นใจในการสอน กล้าแสดงตัวอย่างแก่นักเรียน ต้องมั่นใจในการพูด สามารถออกเสียงศัพท์ และรูปประโยคที่จำเป็นในการเรียนการสอนได้ถูกต้องชัดเจน

กล่าวโดยสรุป ครูภาษาอังกฤษที่ต้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีรู้ความสามารถและมีทักษะในการสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา และสถานการณ์ รู้และเข้าใจในเนื้อหา และหลักสูตรเป็นอย่างดี เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีประสบการณ์ในการใช้ภาษาอังกฤษพอสมควร นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีความรู้ ความชำนาญด้านทักษะทั้ง 4 อีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาอังกฤษค้ำตัวครู

จากความเป็นมาของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีแนวคิดและจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และปรัชญาการสอน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาใหญ่ที่ควรคำนึงถึงคือ ปัญหาด้านครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการใช้หลักสูตร เท่าที่ผ่านมาเรายังขาดครูที่มีคุณภาพในการสอนภาษา ดังที่ ไชยออค (Van Syoc 1975:16 - 17) กล่าวถึงปัญหาการขาดครูที่มีคุณภาพว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญทั่วโลก การจัดการครูเข้าสอนในชั้นเรียนของหลาย ๆ ประเทศส่วนใหญ่จะจัดการครูที่มีความรู้ไปสอนในชั้นสูง ๆ โดยไม่คำนึงถึงขั้นต้น ๆ ซึ่งความจริงแล้วหากไม่ได้ครูที่มีความรู้สอนตั้งแต่ขั้นต้น ๆ แล้ว เด็กจะเรียนอย่างผิด ๆ ครูในระดับต่อมาซึ่งพูดภาษาได้ก็ จึงต้องรับหน้าที่แก้ไขซ่อมแซมให้แก่เด็กอยู่เป็นประจํามากกว่า จะได้ทำการสอนอย่างจริงจัง วิธีแก้ปัญหาคือ เห็นจะมีอยู่วิธีเดียวคือ ให้ครูที่ได้รับการอบรมอย่างดีที่สุดไปสอนในชั้นแรก ๆ จึงจะได้ผลจริง ๆ จะทำให้การสอนในระดับสูงขึ้นไปได้ผลง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอ ของ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518: 8) ที่ว่า ถ้าจะมีการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมต่อไป ก็ควรมีครูที่สามารถสอนนักเรียนเริ่มเรียน นักเรียนประถมควรเรียนออกเสียงอย่างถูกต้อง เพราะการสร้างทักษะในเรื่องนี้กับเด็กเล็กง่ายกว่าเด็กโต ทั้งนี้เพราะเด็กโตเคยชินกับการออกเสียงในภาษาแม่มาแล้ว ทำให้การสอนออกเสียงใหม่ยากขึ้น และถ้าเด็กออกเสียงผิดมาแต่ต้นแล้ว ก็จะแก้ไขให้ถูกต้องได้ยาก นอกจากนั้นควรให้เด็กเรียนสิ่งที่อาจเป็นประโยชน์ แก่การใช้ในชีวิตประจำวันจริง ๆ

ศรวิทย์ สุวรรณกิติ (2522:74-76) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึง ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. ครูมีความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษไม่แม่นยำพอ โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษา นั้น ครูได้รับการคาดหวังว่า ควรจะสอนได้หมดทุกวิชา เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ทำให้ได้ครูที่ไม่สนใจ หรือไม่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษก็พอมาสอนนักเรียน
2. ครูขาดความรู้ทางด้านวิธีการสอนที่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะไม่เคยได้ศึกษามาก่อน หรือเคยศึกษามาอย่างผิวเผิน ไม่สามารถนำวิธีสอนที่เหมาะสมไปใช้ประโยชน์ได้ หรือนำไปใช้ได้ไม่ถูกต้อง
3. ครูขาดความพร้อมที่จะสอน ไม่มีการเตรียมบทเรียน อาจเป็นเพราะครูมีเวลาสอน มากเกินไป
4. ครูขาดความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะไม่แม่นยำในเนื้อหา หรือวิธีสอน หรือ มีความอายในการที่จะต้องออกเสียงภาษาอังกฤษให้ใกล้เคียงกับเสียงของเจ้าของภาษาเขามาก ที่สุดก็ได้ เมื่อครูไม่กล้าแสดงออกแล้วจะหวังให้นักเรียนพูดภาษาอังกฤษหรืออ่านภาษาอังกฤษด้วย สำเนียงที่ถูกต้องย่อมเป็นไปได้
5. ครูบางคนไม่ได้สนใจศึกษาหลักสูตรว่า วิชาที่ตนเองสอนนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไรบ้าง เนื้อหาที่สอนควรครอบคลุมไปถึงไหน ซึ่งทำให้การสอนนั้นไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่ทราบว่หลักสูตร จัดให้นักเรียนเรียนวิชานี้ เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างไร
6. ครูไม่มีเวลาในการตรวจงานของนักเรียน เพราะบางโรงเรียนจัดให้ครูสอนมากจนเกินไป
7. ครูไม่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ และไม่ได้เน้นให้นักเรียน เห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ
8. ครูขาดการใช้จิตวิทยาในการสอน ทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีทั้งต่อครูและต่อ วิชาภาษาอังกฤษด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2525:9) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านคุณภาพของครู ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ว่า ครูในระดับประถมมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนัก-

เรียน ทั้งหน่วยงานยังไม่สามารถบรรจุผู้ที่ได้รับการอบรม หรือสำเร็จวิชาเอกภาษาอังกฤษโดยตรง มาสอนวิชาภาษาอังกฤษได้ ครูที่สอนภาษาอังกฤษในระดับนี้มาจากผู้สำเร็จวิชาเอกนานาชาติทำให้เกิด ปัญหาในด้านวิธีสอน เพราะขาดความรู้ในกลวิธีสอน รวมทั้งขาดความแม่นยำในเนื้อหาวิชาด้วย การ สอนผู้เริ่มเรียนนั้น ความถูกต้องในเนื้อหาวิชา และวิธีสอน จะเป็นผลดีต่อการเรียนของนักเรียนมาก เพราะผู้เรียนจะได้พื้นฐานที่มั่นคงและเกิดความสนใจที่จะเรียนวิชานี้ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสอนภาษาอังกฤษคำขวัญ พงจะรวบรวบได้ดังต่อไปนี้ ในปี พ.ศ.2524 สุมณเทียร แก่นมณี (2524:75-78) ได้ทำการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนทดลองหลักสูตร ที่สังกัดกรม-สามัญศึกษาและกรุงเทพมหานคร ในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปปัญหาที่เนื่องมาจากตัวครูพบว่า ครู ส่วนมากไม่มีเวลาทำอุปกรณ์ และไม่อาจทำอุปกรณ์ได้ครบทุกกิจกรรม เนื่องจากต้องสอนหลายวิชา และทำงานพิเศษอื่น ๆ ด้วย ทำให้มีเวลาเตรียมตัวน้อย

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2525:79-80) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ เพื่อ ปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษของครูในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ครูไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องดีพอ รวมทั้งไม่รู้ ไม่เข้าใจวิธีสอนที่ดี ที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามลุ่มงหมาย

พิมพ์ นาคสุข (2527:103-104) ได้ศึกษาถึงปัญหาการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เฉพาะกรณีของเขตหน่วยศึกษานิเทศก์ หน่วย 6 พบว่าสาเหตุ ที่การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษายังไม่ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ในหลักสูตร กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากครูผู้สอนเป็นประการสำคัญ จากการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ ครูภาษาอังกฤษ พบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษมา ซึ่งอาจทำให้ครูขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการสอน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า นอกจากนี้ครูสอนภาษาอังกฤษบางคนยังไม่เคยเข้า รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาก่อน จึงทำให้ครูขาดความเข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง อีกประการหนึ่ง ครูคนเดียวต้องสอนหลายวิชา ย่อมทำให้ครูไม่สามารถอุทิศเวลาให้กับการสอนได้เต็มที่

ในขณะเดียวกัน ประเสริฐ ว่องวัณณะ (2528:42) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอรูปแบบการเสริมสมรรถภาพครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ศึกษา พบว่าปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ยังคงมีอยู่คือ

1. ยังกงมีครูที่สอนภาษาอังกฤษ ที่ไม่เคยผ่านการอบรม ตามหลักสูตร ใหม่นี้เลย
จำนวนหนึ่ง

2. ครูที่ทางโรงเรียนจัดส่งไปอบรมเป็นครูที่ไม่ได้สอนวิชาภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการสูญเปล่าขึ้น

3. การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย เมื่อครูบรรจุมาใหม่ก็ให้ทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษเลย โดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความถนัดของครูผู้นั้นเลย หรือครูภาษาอังกฤษที่ผ่านการอบรมมาแล้ว โยกย้ายไปอยู่โรงเรียนใหม่ ก็ไม่ได้สอนวิชาภาษาอังกฤษอีก

4. ปัญหาที่สำคัญมากอีกปัญหาหนึ่งก็คือ การที่ครูภาษาอังกฤษที่ผ่านการอบรมแล้วยังคงยึดถือวิธีการเรียนการสอนตามแบบเดิม ตามความถนัดของตนเอง

โดยสรุปแล้ว ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษก็คือ ครูผู้สอนมีความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาไม่แน่นยำพอ ไม่ทราบความถูกต้องในสิ่งที่จะสอนและตีความหมายของเนื้อหาวิชาอย่างผิด ๆ

ผลกระทบจากปัญหาด้านตัวครูต่อนักเรียน

เนื่องจากครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะเสริมสร้างทัศนคติอันดีงามเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษแก่เด็ก เพื่อให้เด็กรักการเรียนภาษาอังกฤษ สนใจและตั้งใจเรียน ครูจำเป็นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษเสียก่อน เพราะในการสอนถ้าครูไม่ได้รับการฝึกฝนมาดีพอ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาเด็กเลย การสอนก็ไม่สนุก ไม่เป็นที่น่าสนใจของเด็ก ทำให้เด็กเบื่อเรียน และเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ไม่อยากเรียนอีกต่อไป ดังนั้นในการสอน ครูต้องเตรียมการสอนอย่างที่ดีเลือกวิธีสอนโดยขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม และตัวนักเรียน มีการสอนให้เข้าใจนักเรียนและให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้จริง ๆ พยายามมุ่งใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน

อนึ่ง ในการเรียนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ครูจำนวนไม่น้อยมีความรู้ภาษาอังกฤษไม่เพียงพอในการที่จะสอนและให้ความรู้แก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นต้น ๆ ซึ่งเป็นระดับสำคัญที่จะวางรากฐานให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดี (พรรณภา พูลบัว 2526:4) ผู้บริหารโรงเรียน มักถือว่านักเรียนในชั้นที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษไม่จำเป็นต้องหาครูที่มีวุฒิสอง ๆ และได้รับการศึกษาเพื่อสอนภาษาอังกฤษโดยตรงมาเป็นครู ใช้เพียงครูธรรมดาที่ไม่มีวุฒิต่างวิชาครูและมีความรู้ทางภาษาอังกฤษบ้างเล็กน้อยก็สอนได้ โดยไม่คำนึงถึงผลเสีย อันจะเกิดแก่นักเรียน เมื่อเป็นเช่นนี้เด็กย่อมได้รับความรู้ไม่เต็มที่ บางทีอาจจะได้รับความรู้ผิด ๆ ไปจากครู เพราะเด็กเล็กมีความเชื่อมั่นในตัวครูมาก ครู

สอนอย่างไร เด็กก็เชื่อ และยึดมั่นจดจำไว้จนเคยชิน ยกแก่การแก้ไขภายหลัง นอกจากนี้การจัดครู
 เข้าสอนในชั้นเรียนก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก เพราะครูตามหลักสูตรปัจจุบัน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้สอน
 หนังสือเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้มีความรู้และเป็นนักปกครองที่แตกต่างไปจากเดิม มีความรู้ด้านวิชาการ
 ก็สามารถอธิบายเนื้อหา หลักวิชา และข้อข้องใจต่าง ๆ แก่นักเรียน นักเรียนจะได้มีความศรัทธา
 เชื่อมั่น และให้ความเคารพเชื่อฟัง (ทัศนีย์ ศุภเมธี:108)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน และการจัดบรรยากาศในห้อง
 เรียน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนาน และมีความรู้สึกต้อง
 การเรียนมากกว่ารู้สึกว่าการบังคับให้เรียน ได้มีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่พยายาม
 ศึกษาถึงผลของการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

ในปี ค.ศ.1971 ฮาโรลด์ (Harold 1971:136) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิธีสอนภาษา
 ต่างประเทศที่ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษารัฐออเรกอน ตามโครงการ FLES (Foreign
 Language Elementary School) พบว่า วิธีสอนที่ครูใช้ได้ผลดี ได้แก่ การใช้ดนตรี การใช้
 เพลง การแสดงเรื่องตลกสั้น ๆ และการแสดงเลียนแบบละคร รวมไปถึงการฝึก (Drills) การ
 แสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) และการฝึกฟัง ฝึกพูด อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยครั้งนี้พบ
 ว่าครูได้ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีต่าง ๆ กัน การสอนที่ดีย่อมจะใช้วิธีสอนหลายอย่าง และใช้อุปกรณ์
 มากขึ้น

บานาน (Banan 1982:159-172) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวางหลักสูตร และการสอน
 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัย ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างสมรรถภาพในการใช้ภาษา และ
 สมรรถภาพในการสื่อสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนและการฝึกฝนทางภาษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยย้ำว่า
 ความต้องการ (needs) ของผู้เรียนเป็นหลักประการแรกที่ต้องคำนึงถึงในการเรียนภาษาต่างประ-
 เทศ ในหัวข้อที่ว่า จะเรียนภาษาต่างประเทศกันอย่างไร ธรรมชาติทางภาษาของผู้เรียนเป็นอย่างไร
 และบทบาทของครูและผู้เรียนควรเป็นอย่างไร

แน่งน้อย เพียรสุขสวัสดิ์ (2526:41-43) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสะ-
 กคคำภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนแบบใช้เกมและแบบธรรมดา
 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำการสะกคคำภาษาอังกฤษของกลุ่มที่ได้รับการ
 สอนแบบใช้เกมสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา

พิมพา นาคสุข (2527:102-103) ได้ศึกษาปัญหาการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ใน ระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษได้ดี ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนมีความรู้สึก ว่า ถ้าครูสอนสนุก มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ก็จะทำให้ นักเรียนรักการเรียนภาษาอังกฤษ สนใจและตั้งใจเรียน รวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษด้วย

จากบทบาทและความสำคัญของครูภาษาอังกฤษ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน เป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะต้องฝึกฝนและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

๗ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูภาษาอังกฤษ

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาแยกประเด็นความต้องการของครู ภาษาอังกฤษออกเป็น 6 ด้าน คือ หลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน และการวัดและการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมองเห็นปัญหา และความต้องการแต่ละด้านได้อย่างเด่นชัด และให้สอดคล้องกับแนวการสร้างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้ในครั้ง นี้ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมความต้องการทั้ง 6 ด้านดังกล่าว

ความต้องการของครูภาษาอังกฤษด้านหลักสูตร

ในการจัดการเรียนการสอนทุกวิชา ก่อนสอนครูจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรให้ชัดเจน ถูกต้องเสียก่อน เพื่อให้การสอนดำเนินไปในแนวทางเดียวกันอย่างถูกต้อง การสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผลก็เช่นเดียวกัน ก่อนทำการสอน ควรจะทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้แจ่มชัดที่สุด ดังที่ กานดา ณ ถลาง (2519:20) กล่าวว่า ก่อนการสอนครูจะต้องทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอนเสียก่อนว่า หลักสูตรมุ่งหวังให้เกิดสิ่งใดในตัวผู้เรียน เพราะจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะเป็นเครื่องบ่งบอกวิธีสอนที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น ๆ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงเปรียบเสมือนกุญแจไขไปสู่วิธีสอนและการเตรียมการสอนของครู ครูจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายให้แจ่มชัดที่สุด เพราะการเตรียมการสอนโดยใช้วิธีสอนใด ๆ ก็ตาม ที่เห็นว่าดีที่สุดจะไร้คุณค่า ถ้าไม่สอดคล้องกับจุดหมายที่ตั้งไว้ตามหลักสูตร เท่าที่ผ่านมามีพบว่า ปัญหาด้านหลักสูตรส่วน-

ใหญ่เกิดจากครูไม่เข้าใจหลักสูตร ไม่สนใจหลักสูตร และหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของ
ผู้เรียน จากปัญหาดังกล่าวทำให้ครูมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจด้านหลักสูตร

จากการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรของเขตการศึกษา 3 พบว่า ครูสอนภาษาอังกฤษมีความต้องการ การนิเทศการสอน คือ ต้องการให้มีการอบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร
วิชาภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์วิชา อีกทั้งต้องการในการปรับปรุงหลักสูตร
โดยเฉพาะคำอธิบายรายวิชาให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่ (The English Language Center of the
University Development Commission 1971:30-31)

พินพา นาคสุข (2527:88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูขาดความมั่นใจในการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพราะ
ยังไม่เข้าใจหลักสูตรคือ เพราะไม่เคยเข้าร่วมการสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษมา
ก่อน ครูจึงต้องการให้ครูทุกคนได้เข้าร่วมการสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ตาม
หลักสูตรประถมศึกษา 2521 และควรเพิ่มเวลาในการอบรมให้มากขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ครูยังต้อง
การให้มีการ ตรวจเยี่ยม ติดตามผล ให้คำแนะนำ และตอบปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้หลักสูตร
ภาษาอังกฤษ จากศึกษานิเทศก์ วิทยากรที่มีความรู้ เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง

ความต้องการของครูภาษาอังกฤษด้านเนื้อหาวิชา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการสอนของครูภาษาอังกฤษด้านเนื้อหา
วิชาของบุคคลต่าง ๆ พบว่า ครูบางคนยังมีความรู้ไม่ได้มาตรฐาน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาไม่แม่นยำ
แน่นแฟ้นเพียงพอ ทำให้มีความรู้ที่น้อย และขาดความชำนาญ ดังที่ สุโร พงษ์ทองเจริญ (2519:50)
และ พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ (ม.ป.ป.:72-76) ได้แสดงความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความกระ-
ตือรือร้น ไม่ชวนขยายปรับปรุงตนเอง ไม่ค่อยแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษาอังกฤษหรือเกี่ยว-
กับระเบียบวิธีสอน เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น จากปัญหาดังกล่าวทำให้ครูมีความต้องการที่ส่อค-
ล้องกัน ดังผลการวิจัยของ จันตรี ฤๅตะวาทีน (2521:118) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครู
ภาษาอังกฤษต่อปัญหาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุง-
เทพมหานคร พบว่า ครูต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชาการต่าง ๆ สำหรับค้นคว้าเพิ่มเติม

ในปี 2524 ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2524:79-80) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความ
ต้องการของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ครูต้องการเข้ารับการอบรมทั้งในด้านเนื้อ
หาและวิธีสอนภาษาอังกฤษ และต้องการให้มีการนิเทศการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนด้วย

ความต้องการของครูภาษาอังกฤษด้านวิธีสอน

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อีกมาก ในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีสอนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีสอนให้ทักษะทั้ง 4 สัมพันธ์กัน จึงเป็นเหตุให้นักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการฟัง และการพูด (ศรีวิชัย สุวรรณภักดี 2522:74-76)

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2524:80) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า ด้านวิธีสอนของครูยังขาดความรู้ที่ถูกต้อง ครูจึงต้องการให้มีการอบรมวิธีสอนภาษาอังกฤษระยะสั้น ๆ จากศึกษานิเทศก์

จากรายงานสรุปผลการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมตอนต้น พ.ศ.2521 ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ครูขาดความรู้ทางด้านเทคนิควิธีสอนที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจฝึกทักษะ การฟัง และการพูด ครูจึงต้องการให้มีการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อสร้างความสนใจนักเรียน ในทักษะการฟังและการพูด โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2521:3)

สุนันทา ศุภรัตน์ (2527: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในเขตการศึกษา 12 เกี่ยวกับความต้องการนิเทศการสอน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ในด้านวิธีสอน พบว่า โดยส่วนรวมครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านเนื้อหาวิชาในการเลือกใช้วิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะการฟังและทักษะการพูด

ความต้องการของครูภาษาอังกฤษด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาต่างประเทศให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น กัญญา สินธวานนท์ (ม.ป.ป.:118-126) ได้เสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ไว้ดังนี้คือ

โปรแกรมภาษาไม่ควรตั้งเป้าหมายจำกัดลงไปว่าจะเน้นเฉพาะทักษะการอ่าน หรือการพูด หรือทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น แต่ควรสนับสนุนให้มีความพร้อมในทุกด้าน ควรปล่อยให้ฝ่ายผู้เรียนเป็นผู้เลือกกว่ามีความถนัดและมีความประสงค์จะเสริมสร้างให้สันต์ทางใดในชั้นสูงขึ้นไปตามความถนัดพิเศษของตน โปรแกรมควรจัดให้สนองได้ตามความต้องการ การจัดให้มุ่งทักษะใดทักษะหนึ่ง

โดยเฉพาะ หากจะได้ประโยชน์จริงถาวรแล้ว จะต้องเป็นสิ่งมาเสริมปลายทางเมื่อผู้เรียนได้มีรากฐานมั่นคง จากการเรียนภาษาพื้นฐานทั่วไปแล้ว กล่าวคือ สามารถเข้าใจโครงสร้างและกลไกทางภาษา พร้อมทั้งมีทักษะที่จะใช้ภาษาได้แล้ว ดังนั้นในขั้นแรกของการวางพื้นฐานทางภาษา จึงควรให้สอนความรู้ทั้ง 4 ทักษะให้สัมพันธ์กัน

พิมพา นาคสุข (2527:100) ได้ศึกษาปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการสอนฟัง และสอนพูด ทั้งนี้เพราะนักเรียนฟังครูพูดแล้วไม่เข้าใจ เนื่องจากครูไม่ค่อยได้พูดภาษาอังกฤษนักเรียน จึงไม่เกิดความเคยชิน ส่วนการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอน ของ สุรินทร์ คุรงค์พันธ์ (2527:บทคัดย่อ) พบว่า สิ่งที่ต้องการมากเป็นอันดับ 1 คือ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ความรู้ทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนสัมพันธ์กัน

ความต้องการของครูภาษาอังกฤษด้านอุปกรณ์การสอน

การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นวิชาทักษะ ถ้าจะให้ได้ดีแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องรู้จักนำอุปกรณ์การสอนหรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ อันอาจได้แก่ เทป ภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นเสียง บัตรคำ บัตรภาพ และรวมไปถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงละครสั้น ๆ การใช้เพลง บทบาทสมมุติ ฯลฯ เข้ามาช่วยในการสอน สุโร พงษ์ทองเจริญ (2519:143) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและประโยชน์ของอุปกรณ์การสอนไว้ดังนี้คือ อุปกรณ์จะช่วยประหยัดเวลาและแรงงานของครู เพราะเมื่อใช้อุปกรณ์ ครูก็ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาอธิบายมาก อุปกรณ์จะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะได้เห็นสิ่งที่ครูนำมาแสดง ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนดีขึ้น ไม่ซ้ำซากจำเจ

อุทัย ภิมมย์รัตน์ และ เพ็ญศรี รังสิยากุล (2521:50-51) ได้กล่าวถึง ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การสอนไว้ว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษโดยส่วนรวมให้ความสนใจอุปกรณ์การสอนน้อยมาก อาจจะเป็นเพราะเห็นว่า อุปกรณ์จะทำให้การสอนช้าลงจนไม่สามารถจบทันหลักสูตรกำหนดไว้

พรทิพา เหลืองวัฒนกิจ (2522:120-136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า การที่นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษแล้วไม่ได้ผลดีเท่าที่

ควร เรียบแล้วไม่สามารถนำไปใช้ได้ และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วยังไม่สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษได้คั้งนั้น องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา คือ ข้อบกพร่องที่ครูไม่นิยมใช้อุปกรณ์การสอน เพราะครูส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการผลิต และการใช้อุปกรณ์การสอนน้อย และคุณภาพค่อนข้างต่ำ คั้งนั้นครูจึงต้องการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการผลิต และวิธีใช้อุปกรณ์การสอน และต้องการที่จะได้รับงบประมาณในการจัดหา หรือจัดซื้ออุปกรณ์มากขึ้น

จากผลการวิจัยของ สุันหา คุรงค์พันธ์ (2527: บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของครูสอนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนปรากฏว่าครูมีความต้องการได้รับคำแนะนำหรือการจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ยังต้องการได้รับคำแนะนำหรือสาธิตเกี่ยวกับการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดริเริ่มทำอุปกรณ์การสอนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีกิจกรรมทำ ให้ครูมีอุปกรณ์การสอนไว้ใช้และผู้เรียนภูมิใจ

ความต้องการของครูภาษาอังกฤษด้านการวัดผลและการประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษนั้น มิได้แตกต่างไปจากวิชาอื่นมากนัก เพียงแต่จำเป็นต้องคำนึงถึงการวัดผลและประเมินผลทางด้านทักษะและความรู้ของนักเรียนที่ได้รับจากการเรียนรู้ทางภาษา ดังที่ ริเวอร์ (River 1972:286-311) ได้กล่าวถึง การวัดผลและประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษไว้ว่า ก่อนอื่นครูจะต้องแยกให้ออกว่าจะทดสอบวิชาภาษาต่างประเทศ มิใช่วิชาทั่ว ๆ ไปในหลักสูตร คั้งนั้นในการทดสอบ ครูจึงจำเป็นต้องแยกว่าจะทดสอบทักษะใด โดยออกข้อทดสอบให้เน้นเด่นชัดในทักษะนั้น หรือบางครั้ง ครูก็จำเป็นต้องออกข้อสอบให้ทักษะสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการทดสอบทักษะใด ทดสอบอะไร

เนื่องจากการวัดผลและประเมินผลมีประโยชน์ และจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา สถานศึกษาต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการวัดผลและการประเมินผลเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยของบุคคลต่าง ๆ พบว่าในทางปฏิบัติแล้ว ครูสอนภาษาอังกฤษประสบปัญหาและความต้องการในด้านการวัดและการประเมินผลอยู่มากดังปรากฏจากเอกสาร และผลงานวิจัยต่อไปนี้

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2524:79-80) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ครูมีปัญหา และความต้องการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ อุทัย ภิรมย์รัตน์ และ เพ็ญศรี

รังสิยากุล (2521:50) คือ ครูไม่สามารถสร้างข้อทดสอบวัดความเจริญได้หลาย ๆ ด้าน หรือหลาย ๆ ทักษะได้ จึงต้องการได้รับข้อทดสอบมาตรฐาน

ส่วน รวงทอง คำรงสุกิจ (2525:117) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับการเลือกสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน พบว่าสิ่งที่เป็นปัญหาอันดับแรกของการจัดการเรียนการสอน คือ ครูไม่เข้าใจหลักการวัดผล และการประเมินผล ปัญหารองลงมา คือ การวัดผล และการประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีแบบประเมินและขาดคู่มือการประเมินผล จึงมีความต้องการจัดสัมมนาเกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบแบบต่าง ๆ และให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล และต้องการได้รับข้อทดสอบมาตรฐานแบบต่าง ๆ โดยจะเป็นการให้ ให้อืมหรือให้เข้าก็ได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นว่าปัญหาและความต้องการของครูด้านการวัดผลและประเมินผล โดยส่วนใหญ่ นั้น สืบเนื่องมาจากการที่ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดผลและประเมินผลอย่างแท้จริง ครูจึงไม่มั่นใจในการสร้างแบบทดสอบ ในที่สุดจึงไม่ค่อยปฏิบัติหรือปฏิบัติอย่างผิด ๆ ดังนั้นครูจึงต้องการได้รับแบบทดสอบมาตรฐานจากส่วนกลางและต้องการให้จัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการวัดผลและการประเมินผลเป็นอย่างมาก

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ปัญหาด้านความรู้ และคุณภาพของครู ตลอดจนความต้องการของครูภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเสมอมา และจากข้อคิดเห็นและผลการวิจัยของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ให้ความเข้าใจแนวทางในการสร้างเครื่องมือ แนวทางในการศึกษาความรู้ และความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นเหล่านี้มาใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาความรู้และความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดจันทบุรี ต่อไป